

RIJEČ SKRBI

Glasilo Opće bolnice "Dr. Tomislav Bardek"
broj 1 - 2 • kolovoz 2017.

Tema broja:

**PRVI KONGRES SESTRINSTVA
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE
"KOMPLEMENTARNOST KOMUNICIRANJA"**

**Opća bolnica
Dr. Tomislav Bardek
Koprivnica**

IMPRESSUM

Glavna urednica:

Ruža Evačić
glavna.sestra@obkoprivnica.hr

Uredništvo:

Anita Galinec

Sandra Lovrić

Dražen Papac

Dieter Markovčić

Hrvoje Sabol

Ivana Brunec

Tajana Bračko Hadžija

Renata Čubrić

Vesna Kikovski

Lektura:

Adrijana Puljak,
mag. educ. philol. croa.

Priprema i tisk:

Tiskara Rihtarić, Koprivnica

Naklada:

300 primjeraka

Riječ uredništva

Poštovani čitatelji,

“Riječ Skrbi” je glasilo medicinskih sestara/tehničara, primalja, medicinsko-laboratorijskih tehničara, fizioterapeuta, farmaceutskih tehničara, inženjera medicinske radiologije kao i svih zainteresiranih suradnika. Izlazit će kao dvobroj gdje će se objavljivati stručni članci vezani uz našu ustanovu te sva važna događanja kroz polugodišnje razdoblje. Želja nam je govoriti o trenutnim aktivnostima, vizijama, isto tako osvrnuti se kroz rubriku Vremeplov u prošlost gdje ćemo prikazati razvojne puteve naših radilišta, gdje smo bili, a gdje smo danas. Pozivamo sve zainteresirane da se svojom pisanom riječi uključe i doprinesu uređivanju ovog lista.

Zahvaljujemo ravnatelju Opće bolnice “Dr. Tomislav Bardek” dr. Mati Devčiću na podršci i pokroviteljstvu u izdavanju lista.

Želimo Vam ugodno i korisno čitanje.

Sadržaj

4 .....PREDSTAVLJANJE UPRAVE

6 .....PRVI KONGRES

9 .....STRUČNI ČLANAK – TRANSPLANTACIJA

12 .....KONGRESI , EDUKACIJE I OSTALO

26 .....DONACIJE

27 .....VREMELPOV

31 .....CRTICE IZ KNJIGA POHVALA

UPRAVA BOLNICE

GLAVNA SESTRA BOLNICE

Ruža Evačić, magistra sestrinstva nakon završetka Srednje medicinske škole u Varaždinu redovno upisuje Višu školu za medicinske sestre i tehničare pri Medicinskom fakultetu u Zagrebu na kojoj je diplomirala 1981. god. Na Zdravstvenom veleučilištu 2003. nakon završetka razlikovnih ispitova stječe naziv prvostupnica sestrinstva. Na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu 2007. godine polaže pedagoške predmete te je vanjski suradnik u Medicinskoj školi gdje predaje stručne predmete, a i mentor za vježbovnu nastavu za studente sestrinstva. Na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2013. godine završava diplomski Sveučilišni studij i stječe naziv magistra sestrinstva.

Poslijediplomski doktorski studij Biomedicina i zdravstvo upisuje 2014. godine na Medicinskom fakultetu u Osijeku. Član je Stručnog vijeća HKMS, aktivno sudjeluje u izradi sestrinske dokumentacije, izradi standarda u zdravstvenoj njezi, recezant je za stručnu literaturu te provoditelj stručnih nadzora za HKMS. Od 1981. godine radi u Općoj bolnici "Dr. T. Bardek", a od 1983. godine postaje glavna sestra Odjela kardiologije i koronarne jedinice. Od 1986. godine postaje glavna sestra Jedinice djelatnosti interne medicine, kasnije Službe za internističke djelatnosti. 14. 09. 2016. imenovana je za glavnu sestru bolnice te postaje Pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo.

Poštovani suradnici,

Pred vama je novi list "Riječ Skrbi" koji treba objediti sve profesije kojima rukovodi glavna sestra bolnice. Kad se spomene riječ "Skrb" vezana uz zdravstvo tad se pro pomisliti na medicinske sestre tehničare, no ona ima široko značenje, podrazumijeva rad svih koji su na bilo koji način uključeni u zbrinjavanje bolesnih i zdravih te čemo biti otvoreni za sve koji se žele uključiti.

Iza nas je jedno jako turbulentno razdoblje obilježeno planiranjem ljudskih potencijala kako bi se mogli realizirati planovi koje ste sami postavili, stoga je trebalo izabrati voditelje koji imaju znanje, vještina, talent i motivaciju za njegovo realiziranje. Upravljanje je kompleksan zadatak pogotovo na odjelima ili jedinicama gdje su aktivnosti nepredvidive i zahtjevi su neizvjesni. Jedna od poteškoća, pogotovo u kritičnoj njezi, je da ako imamo previše zaposlenika to se smatra - gubitkom. S druge strane situacija kad ih je pre malo smatra se - krizom. Sve to otežava upravljanje ljudskim resursima no preraspodjela prema zahtjevnostima te dobra profesionalna komunikacija dovode do visoke efektivnosti, sigurnosti i kvalitetnog izvršenja.

Gotovo dnevno raspravljamo o potrebi cijeloživotnog učenja što je naravno pozitivno, no moramo ipak imati na umu da jedino formalnim obrazovanjem stječemo kompetencije koje su i uvjet za profesionalno djelovanje. Priprema projekata, sudjelovanje u znanstvenim istraživanjima čiji će rezultati utjecati na donošenje odluka, promjenu stavova, izazov je, i jedini način da nas dovede do višeg standarda profesionalnosti.

Poštovani suradnici ponosna sam što će i ovaj naš list ostati kao svjedočanstvo napretka struke te biti poticaj za još veći uzlet i istraživanja.

RAVNATELJ

Mato Devčić rođen je 11. 02. 1969. u Zagrebu, oženjen otac dvoje djece. Osnovnu i srednju školu završio je u Zagrebu, a diplomirao na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Specijalistički ispit iz anestezijologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja polaže 2006. godine. Od 2000. godine zaposlen je u Djelatnosti za anesteziju i reanimaciju Opće bolnice "Dr Tomislav Bardek" Koprivnica. U tijeku rada kao anestezilog završava niz tečajeva i edukacija iz područja anestezije i liječenja boli:

- F.E.E.A. (Foundation Europeene D'Enseignement en Anesthesiologie) tečaj I kategorije, Rijeka, 2004.
- Poslijediplomski studij na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, smjer biologija-toksikologija
- EIPC (European Interactive Pain Course) Klagenfurt, Austrija, 2007.
- Dijagnostika i liječenje neuropsiske boli, Osijek, 2007.
- P.A.I.N. tečaj u organizaciji Hrvatskog društva za liječenje boli, Zagreb, 2010.
- Psihosomatski aspekti kroničnog bolnog sindroma (tečaj I kategorije), Zagreb, 2010.
- Multiprofessional Week in Palliative Care, St Christopher's Hospice, London 2012.
- Nositelj je certifikata "Menadžer u zdravstvenim sustavima".
- koautor je niza knjiga i publikacija iz područja liječenja boli kod palijativnih bolesnika, te organizaciji palijativne skrbi u sustavu zdravstva.
- od 2013. godine je nositelj odličja Hrvatskog liječničkog zbora za poseban doprinos razvoju medicine u Republici Hrvatskoj.
- trenutno obnaša funkciju predsjednika Povjerenstva za palijativnu skrb Ministarstva zdravstva, te dopredsjednika Hrvatskog društva za palijativnu medicinu HLZ

Od 2013. do 2016. godine obnaša funkciju ravnatelja Zavoda za hitnu medicinu Koprivničko-križevačke županije, a od rujna 2016. godine ravnatelj je Opće bolnice „Dr Tomislav Bardek“ Koprivnica.

Poštovani suradnici,

U koprivničkoj bolnici od samog dolaska na mjesto ravnatelja radim na unapređenju i povećanju dinamike procesa upravljanja, uvodim intenzivni kontroling na svim razinama, te dominantno na mjestima velikog troška u Bolnici (klinički laboratorij, intenzivno lijeчењe, hemodijaliza i operacija). Dodatno koristeći alate upravljanja stimuliramo zapošljavanje zdravstvenih djelatnika, edukaciju, te razvijanje svijesti o potrebnom dodatnom angažmanu i odgovornosti svakog djelatnika u bolničkom sustavu. Pokrenuo sam apliciranje, te i realizirao sudjelovanje Bolnice u europskom projektu „Poboljšanje isplativosti i pristupa Dnevnim bolnicama/dnevnim kirurgijama“ koji je u cijelosti finansiran iz fonda Evropske unije, ukupne vrijednosti 35 milijuna kuna. Intenzivno radimo na pripremi projekta energetske učinkovitosti koji će u cijelosti riješiti problem ekstenzivnog troška za energiju na godišnjoj razini u OB Koprivnica. Predano radimo na opremanju i nabavi u Općoj bolnici Koprivnica, prema listi prioriteta, ali uračunate, u smislu razvoja svih djelatnosti u OB Koprivnica. Već sada možemo govoriti o pripremi projekta opremanja sustava radiologije u OB Koprivnica uredajem za magnetsku rezonanciju (MRI), koji je u razvijenim sustavima uobičajeni stručno-zdravstveni standard. Svi ovi projekti stavljuju na upravu Bolnice, ali i na djelatnike, veliku odgovornost da svojim osobnim doprinosom kontinuirano unaprijeđujemo kvalitetu rada i boravka u Općoj bolnici Koprivnica.

ZAMJENICA RAVNATELJA

Biljana Marković, dipl. oec., univ. mag. admin. sanit., nakon završetka Srednje škole ekonomskog smjera u Koprivnici 1993. godine upisuje Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, smjer Računovodstvo i poslovne financije gdje 1997. godine stječe zvanje diplomirani ekonomist. Pripravnički staž obavlja u Općoj bolnici "Dr. Tomislav Bardek" Koprivnica od 1998. - 1999. godine uz koju ostaje profesionalno poslovno vezana do danas. Od 2001. - 2008. godine nalazi se na funkciji rukovoditeljice financija, a od 2008. - 2012. godine članica je Uprave bolnice i to najprije obnašajući funkciju pomoćnice ravnateljice za finansijsko poslovanje, a potom i funkciju zamjenice ravnateljice.

Na funkciji rukovoditeljice službe za ekonomsko-finansijske poslove nalazi se od 2012. - 2014. godine, a od 2014. godine na funkciji rukovoditeljice Plana i analize gdje ostaje do 2016. godine. Uz posvećenost profesionalnom radu i stalne edukacije iz primarnog područja ekonomije, obzirom da je primarna djelatnost ustanove u kojoj radi zdravstvo, upisuje na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Poslijediplomski stručni studij Javno zdravstvo koji završava 2005. godine te stječe zvanje magistre javnog zdravstva. Također na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2014. godine završava sveučilišni specijalistički poslijediplomski studij Menadžment u zdravstvu završetkom kojeg stječe zvanje magistre menadžmenta u zdravstvu.

U organizaciji Ministarstva finacija završila je izobrazbu iz područja revizije i stekla zvanje Ovlaštena unutarnja revizorica za javni sektor. Pri Ministarstvu gospodarstva završila je edukaciju iz područja javne nabave te stekla važeći Certifikat.

Od 2016. godine obnaša funkciju zamjenice ravnatelja Opće bolnice "Dr. Tomislav Bardek" Koprivnica.

Poštovani suradnici,

upućujem čestitke uredništvu i svima koji doprinose da se može realizirati izdavanje glasila „Riječ Skrbi“. Također želim čestitati i zahvaliti svim imenovanim voditeljima koji su se kandidirali i time pokazali da žele biti dio menadžmenta u našoj ustanovi. Upravljanje danas zahtjeva osim stručne sposobnosti i jasan cilj vodenja koji uključuje osim ljudskih potencijala i upravljanje materijalnim sredstvima što naravno zahtijeva jaku motivaciju i znanje u tom segmentu. Želja nam je voditi našu ustanovu kao dobro organiziranu, ustanovu koja će imati mogućnosti za stalni napredak i razvoj u stručnom dijelu, te koja će omogućiti rad u pozitivnom radnom okruženju.

POMOĆNICA RAVNATELJA ZA KVALITETU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I NADZOR

Sanja Krapinec, dr. med., specijalist otorinolaringolog, subspecijalist iz plastične kirurgije glave i vrata, upisuje Medicinski fakultet u Zagrebu 1985. godine na kojem diplomira 1991. te odmah započinje stazirati u OB Koprivnica. Od 1992. - 1994. radi kao liječnik na Odjelu kirurgije, a od 1994. - 1995. radi kao liječnik na odjelu Otorinolaringologije. Od 1995. - 1999. obavlja specijalizaciju iz otorinolaringologije u KB "Sestre milosrdnice" Zagreb, te postaje voditelj Odjela otorinolaringologije i tu funkciju obavlja do 2009. godine kada je imenovana pomoćnikom ravnatelja za kvalitetu zdravstvene zaštite i nadzor. Subspecijalizaciju iz plastične kirurgije glave i vrata u KBC-u "Sestre milosrdnice" završava 2014. godine. Dužnost voditelja Odjela otorinolaringologije i oftalmologije obavlja od 2015. - 2016. godine kada je ponovo imenovana za pomoćnika ravnatelja za kvalitetu zdravstvene zaštite i nadzor.

Kao pomoćnik ravnatelja za kvalitetu zdravstvene zaštite i nadzor čestitam svim izabranim voditeljima odjela. Kvaliteta zdravstvene zaštite u našoj bolnici ima dugogodišnju tradiciju, a čini je naš timski rad s jedinstvenim ciljem pomoći bolesniku.

Od svih djelatnika očekujemo da se prema svojim kompetencijama uključe i doprinesu poboljšanju radnog okoliša što će naravno doprinijeti i postizanju željenog standarda u pružanju zdravstvene skrbi za naše korisnike.

Veselim se zajedničkom radu u skrbi za naše bolesnike.

PRVI KONGRES SESTRINSTVA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

"KOMPLEMENTARNOST KOMUNICIRANJA"

Povodom Međunarodnog dana sestrinstva, 12. i 13. svibnja 2017. godine u prostoru Pučkog otvorenog učilišta "Domoljub" u Koprivnici, održan je Prvi kongres sestrinstva Koprivničko-križevačke županije pod nazivom "Komplementarnost komuniciranja". Pokrovitelj kongresa bila je Koprivničko-križevačka županija dok je glavni organizator bila Opća bolnica "Dr. T. Bardek". Svečanost otvorenja Kongresa uveličali su svojim prisustvom predstavnici Županije i Grada Koprivnice, te izaslanica predsjednice HKMS magistra sestrinstva Ana Ljubas. Dolazak

Predsjednice HKMS Slave Šepc drugog dana kongresa, govori o važnosti organiziranja ovakvih profesionalnih događanja u sestrinstvu na što je i sama ukazala u svom govoru.

Kongres je bio otvoren, za aktivno sudjelovanje, za medicinske sestre i tehničare svih zdravstvenih ustanova Koprivničko-križevačke županije. Na kongresu je prezentiralo uz pozvane predavače i 49 prezentera iz naših zdravstvenih ustanova, a veliku zainteresiranost za sudjelovanje potvrđuje prisutnost 300 sudionika. Temu komunikacije iznijeli su izlagači kroz svoja bogata radna iskustva i stručna znanja te ukazali na važnost profesionalnog komuniciranja u svim segmentima pružanja zdravstvene skrbi.

Predsjednica Kongresa Ruža Evačić, magistra sestrinstva je u svom pozdravnom govoru ukazala na dinamiku i izazove u sestrinstvu koji zahtijevaju konstantno educiranje i usavršavanje te je izrazila zadovoljstvo brojem sudionika na kongresu što je direktni pokazatelj svjesnosti o važnosti profesionalnog rasta i razvoja profesije.

Ovaj kongres svakako će predstavljati dio povijesti medicinskih sestara naše županije i biti će poticaj za tradicionalno održavanje sa željom da u budućnosti preraste u međunarodni događaj.

Zahvaljujemo svima koji su pridonijeli u organizaciji Kongresa.

Organizacijski i Stručni odbor

PROGRAM

PETAK, 12. 05. 2017.

9:00-15:00 Registracija sudionika

10:00-11:30	Otvorene kongresa
11:30-12:00	Koktel dobrodošlice
12:00-12:30	Miljenko Flajs, prof., Umijeće vođenja
12:30-13:00	Mr. sc. Gordana Fučkar, Kako podržati sestrinsku komunikaciju koja stavlja pacijenta na prvo mjesto
13:00-14:00	Doc. dr. sc. Marijana Braš, Prof. dr. sc. Veljko Đorđević Komunikacija u medicini, izazov 21. stoljeća

Moderatori

15:00-15:10	Ruža Evačić, Ljiljana Šoštarić, Biserka Zlatar
	Terminologija kliničke prosudbe medicinske sestre kao tehnički alat za standard profesionalne komunikacije, Ruža Evačić
15:10-15:20	Prepreke u korištenju komunikacijskih vještina u sestrinskoj praksi, Gabrijela Pavičić

15:20-15:30	Komunikacija kao odrednica sestrinskog umjeća, Damjan Abou Aldan
15:30-15:40	Adekvatna komunikacija kao preduvjet za izbjegavanje nesporazuma između medicinskih sestara i pacijenata, Danijela Vorkapić
15:40-15:50	Neverbalna komunikacija, Željka Vondraček, Ljiljana Sambol
15:50-16:00	Kreativnost komunikacije u sestrinskoj praksi, Helena Kos Bojanović, Izabela Tot
16:00-16:10	Vraćamo li se na hijeroglife?, Dejan Sablić
16:10-16:20	Telefonsko komuniciranje u medicinsko prijavno-dojavnoj jedinici uz primjenu Hrvatskog indeksa prijema hitnog poziva, Ljiljana Šoštarić
16:20-16:30	Socijalne vještine u izgradnji profesionalnih odnosa u sestrinstvu, Vesna Sertić, Marijana Neuberg
16:30-16:40	Ugradili su stent i što sad?, Ivan Brckan

Moderatori

17:00-17:10	Bolesniku usmjerenja komunikacija kroz tehniku Motivacijskog intervjuja, Sandra Lovrić, Mirna Zagrajski Brkić, Tihana Kosi
17:10-17:20	Empatija u zdravstvu, Milan Čapalija, Tihana Kosi, Ivana Sopić
17:20-17:30	Važnost komunikacije medicinskih sestara-tehničara i inženjera radiološke tehnologije, Barbara Juratović, Mira Nemčić,
17:30-17:40	Komunikacija, informacija, obaviješteni pristanak njege/zahvata, Melita Kuharić
17:40-17:50	Informatizacija u bolničkoj prehrani - ključan čimbenik kvalitete prehrane bolesnika u bolnici, Iva Butković
17:50-18:00	Komunikacija informatičara i medicinskog osoblja, Velibor Božić

SUBOTA, 13. 05. 2017.

Moderatori

09:00-09:10	Visoko obrazovane medicinske sestre prediktor kvalitetne zdravstvene njege, Gabrijela Šimunić, Kristina Lukačević
09:10-09:20	Komunikacija u zdravstvu, Larisa Šijak
09:20-09:30	Uskladenost komunikacije između medicinske sestre i pacijenta, Anita Galinec
09:30-09:40	Hrvatski znakovni jezik u zdravstvenoj njezi, Marija Križić
09:40-09:50	Komunikacijske vještine medicinske sestre u radnom okruženju, Ivana Pavunić
09:50-10:00	Supervizija u zdravstvenoj njezi, Dijana Kihas
10:00-10:10	Značaj komunikacije u prevenciji infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbju, Snježana Vuljak

10:10-10:20	Sestrinstvo - jučer, danas, sutra, Nino Ivanuša
10:20-10:30	Čimbenici koji utječu na proces komunikacije pri donošenju trijažne odluke u OHBP-u, Marina Friščić, Danijela Marić, Martina Zadravec
10:30-10:40	Komunikacija u timu Hitne medicinske pomoći, Željko Poljak

Moderatori**Vesna Sertić, Dieter Markovčić, Vera Krnjak**

11:00-11:10	Komunikacija s djecom različite dobi, Karolina Benčak, Draženka Petric
11:10-11:20	Nespremnost na unapređenje adekvatnog razvoja djeteta, Silvija Dolenc
11:20-11:30	Komunikacija s roditeljima hospitalizirane djece, Gabrijela Pavičić, Draženka Petric
11:30-11:40	Komunikacija zdravstvenog djelatnika, roditelje i njezine pratnje, Jasminka Mrculin, Ines Damjančić
11:40-11:50	Komunikacija s roditeljima teško bolesne novorođenčadi, Ksenija Rajković
11:50-12:00	Komunikacija s djetetom u operacijskoj sali, Monika Gača, Anita Ujlaki
12:00-12:10	Komunikacija sa pacijentom kod budne operacije, Marina Matoničkin, Ljiljana Šimatović
12:10-12:20	Specifičnost komunikacije sa pacijenticama u jednodnevnoj ginekološkoj bolnici, Slavica Pirc
12:20-12:30	Komunikacija s pacijentom u Jedinici intenzivnog liječenja, Vera Krnjak, Ksenija Begović
12:30-12:40	Multidisciplinarni pristup u radu patronažne sestre, Ivana Bodin
12:40-12:50	Sestrinska komunikacija u Nacionalnim preventivnim programima ranog otkrivanja raka, Suzana Šestak
12:50-13:00	Sclerosismultiplex –Genogram u oboljele pacijentice, Biserka Zlatar

Moderatori**Suzana Šestak, Štefica Sodar, Draženka Jagar**

14:00-14:10	Komunikacija sa osobama umanjenih komunikacijskih sposobnosti u Domu za starije i nemoćne osobe Koprivnica, Štefica Sodar, Marija Matiček
14:10-14:20	Komunikacija akutno psihotične osobe i medicinske sestre-tehničara, Dieter Markovčić, Marko Mikulan
14:20-14:30	Bipolarni poremećaj i uloga medicinske sestre, Matea Besten, Željkica Fuček
14:30-14:40	Važnost empatije medicinske sestre u komunikaciji s umirućim bolesnikom, Tatjana Blažeković, Gordana Šantek Zlatar
14:40-14:50	Znamo li komunicirati sa palijativnim bolesnikom?, Sandra Lovrić
14:50-15:00	Medicinska sestra u ulozi edukatora oboljelih od dijabetesa, Ana Hlevnjak, Gordana Šantek Zlatar
15:00-15:10	Primjena procesa zdravstvene njegе kod bolesnika s MB. Parkinson, Dijana Štefanec, Dubravka Švagelj, Jelena Saboliček, Gabrijela Šimunić
15:10-15:20	Javno zdravstveni značaj Multiple skleroze i kvaliteta života, Tijana Milošević, Gabrijela Šimunić
15:20-15:30	Specifičnost rada i komunikacija u ruralnom području, Martina Sabolić Ružić

15:30-16:00 Zaključci kongresa

Eksplantacije u OB “Dr. Tomislav Bardek” Koprivnica u razdoblju od 2010. do 2016. godine

Tajana Bračko-Hadžija¹, Aldin Badnjević², Lana Međimorec⁴, Dejan Sabljić¹, Klaudija Seđek¹, Andreja Jurić⁶, Petra Sokol³, Krinoslav Vargek⁷, Marko Kalić⁶, Ivančica Mataušić⁵, Martina Vujić⁶ i Nada Duhović⁵

Sažetak

Uvod. Transplantacija je metoda liječenja bolesnika kod kojih je došlo do nepovratnog gubitka funkcija vitalnih organa. Transplantacije nema bez eksplantacije, te je upravo to bio razlog provedbe istraživanja eksplantacije u OB Koprivnica. Vodeći centri u Hrvatskoj po transplantacijama su KB Merkur i KBC Zagreb, potom KBC Rijeka, KB Osijek i KB Dubrava. Eksplantacija je postupak kojim se uzimaju organi od osobe kojoj je dokazana moždana smrt. U Hrvatskoj se svaka preminula osoba smatra mogućim darivateljem organa, te je među prvim državama u svijetu po eksplantaciji organa.

Cilj. Cilj ovog istraživanja je utvrditi učestalost eksplantacija ovisno o uzroku moždane smrti te utvrditi razlike u uzroku ovisno o spolu.

Ispitanici i metode. Podaci su prikupljeni iz odjelnog protokola jedinice intenzivnog liječenja OB Koprivnica iz istraživanja provedenog na 45 eksplantiiranih bolesnika te su obrađeni tabličnom raspodjelom prema dobi, spolu i uzroku moždane smrti.

Rezultati. Rezultati dobiveni istraživanjem govore da je najčešći uzrok moždane smrti intrakranijalna hemoragija koja je češća kod muškaraca nego kod žena s medijanom godina 61, dok su ispitanici kojima je uzrok moždane smrti trauma samo muškarci te su nešto mlađi s medijanom godina 56.

Zaključak. Možemo zaključiti da je najčešći uzrok moždane smrti intrakranijalna hemoragija (ICH), te da nema značajne razlike u uzroku moždane smrti prema spolu.

Ključne riječi: eksplantacija, intrakranijalna hemoragija, moždana smrt, trauma

UVOD

Transplantacija je metoda liječenja bolesnika kod kojih je došlo do nepovratnog gubitka funkcija vitalnih organa. Presadba organa i tkiva zdravih darivatelja djetovoran je i ponekad jedini način liječenja u nekim bolestima hematopoetskoga sustava i u slučajevima terminalnog zatajenja solidnih organa. Transplantacije nema bez eksplantacije, te je upravo to bio razlog provedbe istraživanja eksplantacije u OB Koprivnica.

Eksplantacija je postupak kojim se uzimaju organi od osobe kojoj je dokazana moždana smrt. Hrvatska je među prvim državama u svijetu po eksplantaciji organa. Vodeći centri u Hrvatskoj po transplantacijama su KB Merkur i KBC Zagreb, potom KBC Rijeka, KB Osijek i KB Dubrava.

U 2013. stopa darivatelja u Eurotransplantu na milijun stanovnika u Luxemburgu je, primjerice, iznosila 7,6, Njemačkoj 12,5, Nizozemskoj 15,1, Sloveniji 22,4, Austriji 22,9, Belgiji 29, a u Hrvatskoj 32. Eurotransplant je međunarodna organizacija za razmjenu organa. Hrvatski transplantacijski program uspješno je integriran i usklađen sa zahtjevima i standardima Europske unije.

U 2010. godini dolazi do naglog porasta eksplantacija u odnosu na prethodno razdoblje (od 1998). te se godišnje realizira oko 150 donacija organa.

Darivatelji organa mogu biti živi i neživi donori. U Hrvatskoj se svaka preminula osoba smatra mogućim darivateljem organa. Dijelovi tijela s umrle osobe mogu se uzimati radi presađivanja drugoj osobi nakon što je prema medicinskim kriterijima i na propisan način sa sigurnošću utvrđena smrt. Smatra se da je smrt nastupila kada se utvrdi potpuni i konačni prestanak moždane cirkulacije te se to naziva moždana smrt.

Smrt mozga utvrđuje u dva uzastopna klinička pregleda tročlano povjerenstvo te to potvrđuje jednim od zakonom predviđenih instrumentalnih pretraga. Liječnici koji utvrđuju smrt mozga ne sudjeluju u uzimanju i presađivanju organa.

Hipoteza istraživanja je da je najčešći uzrok moždane smrti bolest. Ciljevi istraživanja su utvrditi učestalost eksplantacija ovisno o uzroku moždane smrti, te utvrditi razlike o uzroku ovisno o spolu.

ISPITANICI I METODE

Ispitanici

Provđeno je presječno istraživanje. Analizirani su podaci na 45 eksplantiranih ispitanika u razdoblju od 2010. - 2016.g. .

Metode

Podaci su dobiveni iz arhive odjelnog protokola Jedinice za intenzivno liječenje OB Koprivnica.

Statističke metode

Kategorijski podatci su predstavljeni apsolutnim i relativnim frekvencijama. Numerički podatci su opisani medijanom i interkvartilnim rasponom, Normalnost raspodjele numeričkih varijabli testirana je Shapiro-Wilkovim testom. Razlike kategorijskih varibli testirane su fisherovim egzaktnim testom. Razlike numeričkih varijabli između više od tri skupine (uzrok moždane smrti) testirane su KruskalWallisovim testom. Sve P vrijednosti su dvostrane. Razina značajnosti je posavrstljena na Alpha = 0,05. Za statističku analizu korišten je statistički program MedCalcStatistical Software ver 12.12.0 (MedCalc Software bvba, Ostend, Belgium; <http://www.medcalc.org>;2014).

Rezultati

Istraživanje je provđeno na 45 eksplantiranih ispitanika, od kojih je 31 (69 %) muškaraca i 14 (31 %) žena. Medijan dobi ispitanika je 60 godina (interkvartilnog raspona od 51 godinu do 69 godina). Najčešći uzrok moždane smrti je Intrakranijalna hemoragija (ICH) kod 23 (51 %) ispitanika (Tablica 1).

Od ukupno 23 (51 %) ispitanika s Intrakranijalnom hemoragijom (ICH), njih 15 (48 %) je muškaraca, a 8/14 je žena. Nema značajne razlike u uzroku moždane smrti prema spolu (Tablica 2).

Nešto su mlađi ispitanici kojima je uzrok moždane smrti trauma, s medijanom godina 56 (interkvartilnog raspona od 43 do 67 godina) no bez značajne razlike dobi u odnosu na uzrok moždane smrti (Tablica 3).

Raspisivanje

Istraživanje je provedeno na 45 eksplantiranih ispitanika, od kojih je 31 (69 %) muškaraca i 14 (31 %) žena. Medijan dobi ispitanika je 60 godina (interkvartilnog raspona od 51 godinu do 69 godina). Najčešći uzrok moždane smrti je Intrakranijalna hemoragija (ICH) kod 23 (51 %) ispitanika. Slično istraživanje provedeno je u OB Dr. Ivo Pedišić Sisak, u periodu 2010-2014., gdje su eksplantirana 22 ispitanika, od čega su 12 (55,4 %) bili muškog, 10 (45,5 %) ženskog spola. Medijan dobi ispitanika u našem istraživanju je 60 godina (interkvartilnog raspona od 40 godina do 76 godina). Najčešći uzrok smrti kod navedenog istraživanja je bila Intrakranijalna hemoragija (ICH) kod 13 ispitanika od njih 22.

Analizom oba istraživanja možemo uvidjeti mnogo uskih sličnosti u podacima. Iako istraživanje u OB Tomislava Bardeka Koprivnica ima daleko veći broj ispitanika (45 ispitanika) od istraživanja provedenog u OB Dr. Ivo Pedišić Sisak (22 ispitanika) medijan dobi ispitanika je jednak, 60 godina, čime je vidljivo da je riječ o dobro heterogenoj skupini, te je zanimljiv podatak o doniranju organa i njihovoj uspješnoj transplantaciji kod donora starijih od 60 godina. Bitno je spomenuti da postoji razlika u postotku muškaraca i žena kod dva navedena istraživanja. No najvažnija korelacija između ova dva istraživanja jest to da imaju identičan najčešći uzrok smrti, a to jest Intrakranijalna hemoragija (ICH), čime možemo zaključiti da je Intrakranijalna hemoragija (ICH) ponavljajući najčešći uzrok smrti i igra iznimnu ulogu u istraživanjima ove prirode odnosno kod doniranja organa.

Na osnovi istraživanja možemo zaključiti da je najčešći uzrok moždane smrti Intrakranijalna hemoragija (ICH) i da nema značajne razlike u uzroku moždane smrti prema spolu.

Tablica 1. Osnovna obilježja ispitanika

		Broj (%) ispitanika
Spol	Muškarci	31 (69)
	Žene	14 (31)
Dijagnoza	Intrakranijalna hemoragija (ICH)	23 (51)
	Cerebrovaskularni inzult (CVI)	11 (24)
	Trauma	8 (18)
	Subarahnoidalna hemoragija (SAH)	3 (7)
Ukupno	45 (100)	

Tablica 2. Ispitanici prema spolu i dijagnozi

	Broj (%) ispitanika			P*
	Muškarci	Žene	Ukupno	
Intrakranijalna hemoragija (ICH)	15 (48)	8/14	23 (51)	0,13
Cerebrovaskularni inzult (CVI)	6 (19)	5/14	11 (24)	
Trauma	8 (26)	0	8 (18)	
Subarahnoidalna hemoragija (SAH)	2 (7)	1/14	3 (7)	
Ukupno	31 (100)	14/14	45 (100)	

*Fisherov egzaktni test

Tablica 3. Dob ispitanika prema uzroku moždane smrti

	Medijan	P*
Dob ispitanika	61 (55 – 72)	0,79
Intrakranijalna hemoragija (ICH)		
Cerebrovaskularni inzult (CVI)		
Trauma		
Subarahnoidalna hemoragija (SAH)		

*KruskalWallisov test

Literatura

1. M. Jukić, K. Majerić Kogler , I. Husedžinović, A. Sekulić, J. Žunić, M. Perić, S. Kvolig. Klinička anesteziologija. Medicinska naklada Zagreb 2005.
2. Zbornik radova, 9. Stručni skup medicinskih sestara i tehničara intenzivne skrbi, Brijuni 2004.
3. Ministarstvo zdravstva RH. Hrvatska donorska mreža. Pula 2003.
4. Ministarstvo zdravstva RH: Naputak o provođenju programa za eksplantaciju organa. NN 75/1998.
5. Hrvatska donorska mreža. Dostupno na adresi www.hdm.hr. Datum pristupa 23.03.2017.
6. Pročišćeni tekstovi zakona. Dostupno na www.zakon.hr. Datum pristupa 23.03.2017.
7. Brošura „Govori li donorskii“. Dostupna na <https://zdravljie.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Tekstovi%20razni//Bro%C5%A1ura%20Govori%C5%A1%20ili%20donorski.pdf>. Datum pristupa 24.03.2017.

1. KONGRES DRUŠTVA ZA TRANSPLANTACIJU SOLIDNIH ORGANA HRVATSKE UDRUGE MEDICINSKIH SESTARA

Od 2. - 3. prosinca 2016. godine u Zagrebu u hotelu International održan je 1. kongres Društva za transplantaciju solidnih organa Hrvatske udruge medicinskih sestara na temu "Sestrinstvo u procesu solidnih organa".

Kongres je održan u organizaciji Hrvatskog društva za transplantacijsku medicinu Hrvatskog liječničkog zabora.

Na kongresu su aktivno sudjelovale Marijana Hrastić Čolig, bacc. med. techn. i Tajana Bračko-Hadžija, bacc. med. techn. iz odjela intenzivnog liječenja OB "Dr. T. Bardek" Koprivnica s temom "Eksplantacija u OB "Dr. T. Bardek" Koprivnica". U prezentaciji su prikazani statistički podaci o broju testiranih pacijenata za dokazivanje moždane smrti te o broju donora u razdoblju od 2010. – 2015. godine na odjelu intenzivnog liječenja OB Koprivnica.

Hrvatska je u samom svjetskom vrhu po broju doniranih i transplantiranih organa na milijun stanovnika.

Tajana Bračko-Hadžija, bacc. med. techn.

4. HRVATSKI KONGRES O HIPERTENZIJI I SIMPOZIJ MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA U HIPERTENZIJI

Od 30. 3. do 2.4. 2017. godine u Poreču održan je 4. Hrvatski kongres o hipertenziji i simpoziju medicinskih sestara i tehničara u hipertenziji. Na ovom kongresu, kao i na svim stručnim sastancima koje organizira Hrvatsko društvo za hipertenziju, problemu hipertenzije pristupilo se sveobuhvatno, iz raznih kutova i prikazane su novosti iz područja iste. Usvojeno znanje zbog svoje praktičnosti i pragmatičnosti može se implementirati u svakodnevni život. Osim plenarnih predavanja i prikaza rezultata vlastitih istraživanja održano je nekoliko okruglih stolova i nekoliko radionica. Dio vremena bilo je posvećeno prikazima kliničkih slučajeva. Također su prikazane i dvije novosti – prva originalna hrvatska aplikaciju za nove mobilne uređaje koju je HDH razvilo s tvrtkom Ericsson, te praktične smjernice za dijagnostiku hipertenzije. Gordana Šantek-Zlatar sudjelovala je aktivno na kongresu s temom "KMAT-kontinuirano mjerjenje arterijskog tlaka".

Gordana Šantek-Zlatar, dipl. med. techn.

ECLS TEČAJ

Referentni centar Republike Hrvatske za izvantjelesnu oksigenaciju akutno respiratorno ugroženih bolesnika, 7. travnja 2017. godine, organizirao je ECLS tečaj na kojem su sudjelovale Mirjana Friščić Rašić, Sandra Janečković i Nikolina Veriga, djelatnice Odjela za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivno lijeчењe.

Tečaj je trajao jedan dan, a nakon pozdravnog govora doc. dr. M. Kutleše ispred Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“, uslijedila su predavanja uglednih hrvatskih liječnika, doc. dr. sc. B. Biočine, prim. dr. M. Novak iz KBC-a Zagreb i mnogih drugih.

Važnost izvantjelesne membranske oksigenacije, u liječenju vitalno ugroženih bolesnika, što je bio i sukus ovog tečaja, je ono što omogućuje punu respiratornu i/ili cirkulatornu potporu kod reverzibilnih oštećenja srca i/ili pluća koja životno ugrožavaju bolesnika. Dobile smo uvid u razliku između cirkulacijskog (veno – arterijskog) i respiratornog (veno – venskog) ECMO – a, o važnosti primjene ECMO – a u reanimaciji i pedijatriji, o pripremi bolesnika i prostora za postavljanje ECMO sustava, o samom postupku kanilacije te monitoringu bolesnika. Kako se kroz svoj rad u JIL-u nismo susrele s izvantjelesnom membranskom oksigenacijom sam tečaj bio je vrlo zanimljiv i poučan.

Nikolina Veriga, bacc. med. techn.

6. KONGRES HRVATSKE UDRUGE KARDIOLOŠKIH MEDICINSKIH SESTARA S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

Od 03. do 06. studenog 2016. održan je 11. kongres Hrvatskog kardiološkog društva i 6. kongres Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara s međunarodnim sudjelovanjem u Zagrebu u hotelu Westin. Na kongresu su bile medicinske sestre iz Odjela kardiologije: Milek Zlatica, Vesna Ilijavić, Jasmina Peić, medicinska sestra Božica Kičinbači i med. tech, Hrvoje Sabol iz Internističke poliklinike. S temom "Upravljanje znakovima i simptomima kod kardiološkog pacijenta s potrebama za palijativnom skrb koristeći pomoćne alate i smjernice" bili smo aktivni sudionici, a predavač je bila Ruža Evačić magistra sestrinstva koja je ujedno i član grupe za izradu kurikuluma za školovanje kardiološke medicinske sestre na sveučilišnoj razini. Bile su brojne zanimljive teme kao što su intenzivna i akutna kardijalna skrb, prevencijska kardiologija i rehabilitacija kardiovaskularnih bolesnika, invazivni i neinvazivni postupci u kardiologiji, zatajivanje srca, kardiokirurgija, izazovi i perspektive u edukaciji medicinskih sestara, istraživanja u sestrinstvu te slobodne teme. Profesionalno izrađeni posteri kao i poster prezentacije doprinijeli su slikom i unijeli život u pozitivnu utrku čiji će biti najbolje ocijenjen.

Jasmina Peić, medicinska sestra

8. HRVATSKI KONGRES NEFROLOGIJE, DIJALIZE I TRANSPLANTACIJE S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

9. SIMPOZIJ MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA NEFROLOGIJE, DIJALIZE I TRANSPLANTACIJE BUBREGA

19. – 22. svibnja 2017.

Vodice – Šibenik

8. Kongres upotpunjeno je pred kongresnim tečajem „Nefrološko učilište“ namijenjen prvenstveno mlađim kolegama i kolegicama s ciljem produbljivanja i obnavljanja znanja o kliničkom pristupu fokalnoj segmentalnoj glomerulosklerozi, a posvećen je endemskoj nefropatiji. Kongres je obuhvatio teme iz cijekupne nefrologije te akutnog i kroničnog bubrežnog nadomjesnog liječenja (dijalize i transplantacije). Bitno je istaknuti sudjelovanje pedijatrijskih nefrologa u stručnom programu, a od najistaknutijih odraza tog stručnog razvoja je napredak transplantacije bubrega. Prikazani su dobri rezultati liječenja glomerularnih bolesti, kronične bubrežne bolesti te odlični ishodi liječenja dijalizom.

Nezamjenjivu brigu o skrbi oko pacijenata pružaju medicinske sestre i tehničari te smo imali veliki broj radova iz naših područja, a koji su bili prikazani na 9. Simpoziju HUMS-a, društva nefrologije, dijalize i transplantacije bubrega.

Iz naše bolnice – CZD kongresu i simpoziju su prisustvovali kolegice: Ružica Juranić, Danijela Glogović, Josipa Plantić i Ljiljana Puž. Sestra Ljiljana Puž imala je prezentaciju peritonejske dijalize u našoj ustanovi i prikaz slučaja radno aktivnog pacijenta na peritonejskoj dijalizi s temom „Peritonejska izmjena na europskim tračnicama“. Rad je pohvaljen i s prikazom slučaja je zatvoren kongres. Poruka rada je da život s peritonejskom dijalizom ima bolju kvalitetu koja je od osobite važnosti, a stvaranje partnerskog odnosa između bolesnika i medicinskog tima ključ je uspješnog liječenja.

Ljiljana Puž, medicinska sestra

11. HRVATSKI KONGRES KLINIČKE MIKROBIOLOGIJE I 8. HRVATSKI KONGRES O INFJEKTIVNIM BOLESTIMA

U Poreču je od 20. - 23. 10. 2016. održan 11. Hrvatski kongres kliničke mikrobiologije i 8. Hrvatski kongres o infektivnim bolestima s međunarodnim sudjelovanjem.

Kongres je obuhvatio sve aspekte infektivnih bolesti te okupio eminentne predavače iz Hrvatske i inozemstva kao i veliki broj stručnjaka raznih profila. Tim za kontrolu bolničkih infekcija naše bolnice na Kongresu je sudjelovao aktivno s dva rada. U sekciji "Infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi" sudjelovali smo s radom "Medicinska dokumentacija u nadzoru i kontroli bolničkih infekcija" te smo prikazali način rada i dokumentiranje istog u području sprečavanja bolničkih infekcija. U sekciji "Infekcije koje uzrokuje Clostridium difficile" prikazali smo grupni rad tri bolnice "C. difficile, čest uzročnik infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi". Analizom podataka u tri hrvatske bolnice dobio se uvid kako različita "politika" propisivanja antimikrobnih lijekova može utjecati na selekciju mikroorganizma kao što je Cl. difficile.

Od 26. 5. – 28. 5. 2017. u Crvenoj Luci kod Zadra, predstavnice Tima za kontrolu bolničkih infekcija naše Ustanove, dr. Mađarić i sestra za kontrolu bolničkih infekcija Vuljak, sudjelovale su na Simpoziju članova timova za kontrolu bolničkih infekcija iz većine hrvatskih bolnica. Vodeća tema ovog Simpozija bila su nova dezinfekcijska sredstva.

Sestra za kontrolu bolničkih infekcija
Snježana Vuljak, bacc. med. techn.

40. STRUČNI SKUP „PALIJATIVNA SKRB I REHABILITACIJA U PULMOLOGIJI“

U prostorima Opće bolnice Varaždin, Službe za plućne bolesti i TBC Klenovnik, 19. svibnja 2017.godine, održan je 40. jubilarni stručni skup pod nazivom „Palijativna skrb i rehabilitacija u pulmologiji“.

Skup je održan u organizaciji Pulmološkog društva Hrvatske udruge medicinskih sestara.

Uz sudionike iz svih regija Hrvatske, u radu su sudjelovale kolege i kolegice iz susjednih zemalja: Slovenije, Srbije te Bosne i Hercegovine.

Kroz petnaestak predavanja, o svojim iskustvima u radu iz područja palijativne skrbi, govorili su zdravstveni djelatnici Klinike za plućne bolesti „Jordanovac“ KBC-a Zagreb, Specijalna bolnica za plućne bolesti Zagreb, Univerzitetski klinički centar Tuzla, Sveučilište Sjever, djelatnici mobilnog palijativnog tima Doma zdravlja Varaždinske županije, Službe za produženo liječenje i palijativnu skrb Novi Marof te kao domaćini zdravstveni djelatnici Službe za plućne bolesti i TBC Klenovnik, Opće bolnice Varaždin.

Neosporna je činjenica da je hrvatsko društvo, a time i hrvatski zdravstveni sustav, suočen s nepovoljnim demografskim promjenama. U našem društvu koje postaje sve starije, briga o ljudima kojima je njega neophodna, u pravilu onima koji boluju od neizlječive bolesti, predstavlja jedan osjetljiv i nezaobilazan zadatak.

Kao zaključak ovog jubilarнog simpozija možemo reći da su bolest, gubitak i smrt sastavni i neizbjegli dio života, a palijativna njega znači usmjeriti pozornost na kvalitetu života.

Biserka Klasan, medicinska sestra
Martina Medvarić, bacc.med.techn.

POSLJEDIPLOMSKI TEČAJ STALNOG MEDICINSKOG USAVRŠAVANJA

I. KATEGORIJE – OSNOVE PALIJATIVNE MEDICINE

U ORGANIZACIJI MEDICINSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, CENTRA ZA PALIJATIVNU MEDICINU, MEDICINSKU ETIKU I KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE CEPAMET I ZAGREBAČKOG INSTITUTA ZA KULTURU ZDRAVLJA

U ulozi polaznika sudjelovali smo na Poslijediplomskom tečaju stalnog medicinskog usavršavanja I. kategorije –osnove palijativne medicine koji je organizirao Centar za palijativnu medicinu, medicinsku etiku i komunikacijske vještine-CEPAMET. Tečaj se održavao na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u trajanju od 17.-19.3.2017. i 24.-26. 3.2017. Polaznici tečaja iz Opće bolnice Koprivnica bile su: Gabrijela Pavičić, bacc. med. techn., Lana Botak, bacc. med. techn, Vedrana Marković, bacc. med. techn, Tijana Milošević,bacc. med. techn. i Danijela Jarnjak, bacc. med. techn.

Tečajem su bila obuhvaćena osnovna obilježja palijativne medicine, tj suvremeno definiranje palijativne medicine, povijesni razvoj, evaluacija rada te troškovi liječenja i osiguranje u palijativnoj medicini. Kao polaznici tečaja upoznati smo s načinima planiranja potreba za palijativnom medicinom. Upoznati smo o psihološkim reakcijama bolesnika na neizlječivu bolest, važnim obilježjima, odnosa bolesnik liječnik kao i o odnosima među članovima tima, priopćavanju loših vijesti i žalovanja, te vodećim psihološkim problemima u palijativnoj medicini. Poseban naglasak je stavljen na liječenje totalne boli različitim terapijskim opcijama. Upoznati smo s osnovnim i drugim tjelesnim simptomima koje treba kontrolirati u palijativnoj medicini kao što su: mučnina, povraćanje, anoreksija, kaheksija, konstipacija, urinarna inkontinencija, umor, seksualni problemi, dispneja, kardiovaskularni problemi, neurološki problemi, anemija i mnogi drugi problemi. Posebno je obrađen problem prehrane u palijativnoj medicini, problem pedijatrijske i gerijatrijske palijativne medicine te problem palijative u neurologiji. Obzirom na važnost multidisciplinarnog tima na svim razinama upoznati smo i o ulozi djelatnika hine medicinske pomoći, obiteljskih liječnika, medicinskih sestara, fizioterapeuta, radnih terapeuta, psihologa, socijalnih radnika, duhovnika, pravnika, defektologa, umjetnika i volontera u palijativnoj medicini.

Vedrana Marković, bacc. med. techn.

12. KONGRES HRVATSKOG DRUŠTVA ZA DIGESTIVNU KIRURGIJU

U Opatiji od 7. do 10. lipnja održan je 12. kongres Hrvatskog društva za digestivnu kirurgiju s međunarodnim sudjelovanjem.

To je ujedno bio i prvi kongres medicinskih sestara/tehničara digestivne kirurgije. Kongresu su se pridružili i djelatnici naše ustanove Snježana Veličan dipl.med. techn., Dijana Imbriovčan ms., Danijela Jarnjak bacc. med. techn. i Helena Kos-Bojanović bacc. med. techn. Predavanja za liječnike i medicinske sestre odvijala su se u dvije dvorane jer je bio veliki broj izlagača. Medicinske sestre/tehničari predstavili su se s 58 sestrinskih radova iz kojih smo izvukli mnoštvo poučnih i za daljnji rad u struci, vrlo bitnih informacija. U sklopu kongresa održala se i godišnja skupština društva medicinskih sestara/ tehničara.

*Danijela Jarnjak, bacc. med. techn.
Helena Kos-Bojanović, bacc. med. techn.*

UPRAVLJANJE TIMOM/ LEADERSHIP TRAININIG

Hrvatska komora medicinskih sestara u suradnji s Faculty of Nursing & Midwifery Royal College of Surgeons in Ireland je u razdoblju od 28.11.2016. do 02.12.2016. u prostoru HKMS u Zagrebu organizirala tečaj „Upravljanje timom/ Leadership traininig“. Tečaj su vodile prof. Marie Carney, Dean Emeritus i Ms Catherine Clune Mulvaney, Operations and Programme Manager sa Faculty of Nursing & Midwifery Royal College of Surgeons in Ireland.

Ovaj intenzivni tečaj je trajao 5 dana po 7 sati, a obuhvaćene su bile sljedeće teme:

- poboljšanje kvalitete upravljanja timom i usluga medicinskih sestara u bolničkim odjelima
- komunikacija s pacijentom i liječnikom
- timski rad i upravljanje timom
- upravljanje stresom
- upravljanje konfliktima.

Polaznici tečaja su morali zadovoljiti sljedeće kriterije:

1. izvrsno znanje engleskog jezika (tečaj se održavao isključivo na engleskom jeziku, kao i završni esej),
2. završena VII. razina sestrinskog obrazovanja,
3. minimalno 3 godine iskustva u vođenju tima,
4. iskustvo u mentoriranju,
5. održana minimalno 3 tečaja iz područja zdravstvene njegе.

Inicijalni program je obuhvatio trening 15 medicinskih sestara iz Hrvatske koje su dobile Certifikat Faculty of Nursing & Midwifery za daljnje prenošenje znanja i vještina u Republici Hrvatskoj (Train the trainer princip).

Iz Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ tečaj je prošla Sandra Lovrić koja će stečeno znanje prenositи kolegicama u Koprivničko-križevačkoj podružnici HKMS, ali i drugim podružnicama prema planu edukacija HKMS.

TEČAJ KARDIOLOŠKIH SESTARA - “KRONIČNO ZATAJVANJE SRCA”

Sestre s odjela kardiologije, Jasmina Pejić, Jelena Zlatar i Danijela Vorkapić prisustvovale su 2.lipnja 2017. tečaju „Kronično zatajivanje srca“ u organizaciji Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara i tvrtke Novartis u Hrvatskoj kući srca u Zagrebu.

Unutar multidisciplinarnog tima medicinske sestre imaju ključnu ulogu u mnogim aspektima pružanja učinkovite skrbi za pacijente s kardiovaskularnim bolestima. Hrvatska udruga kardioloških medicinskih sestara već duže vrijeme radi na izradi edukacijskih programa za kardiološke medicinske sestre. Programi se rade prema kurikulumima CCNAP- ESC.

Na tečaju „Kronično zatajivanje srca“ upoznali smo se s prijedlogom kurikuluma za zatajivanje srca i aktivnostima i preporukama CCNAP za implementaciju ESC smjernica u sestrinsku kardiološku praksu. Osnovni preduvjet promjenama je provedba subspecijalističkih programa u edukaciji medicinskih sestara i implementacija smjernica u sestrinsku kardiološku praksu tečaj je bio bodovan od strane HKMS kao tečaj treće kategorije.

Danijela Vorkapić, bacc. med. techn.

Sandra Lovrić, magistra sestrinstva

AKTIVNOSTI U PRIMALJSTVU

U Opatiji krajem listopada prošle godine Hrvatska udruga za promicanje primaljstva održala je jubilarni četrdeseti simpozij pod nazivom *Primaljstvo-drevna vještina u modernom svijetu* na kojem su prisutstvovale naše primalje Štefica Haračić Ledinko i Jasminka Mrculin. U sklopu simpozija održane su i zanimljive radionice od kojih su najznačajnije *Hands off* tehnika kod edukacije o dojenju te šivanje epiziotomije koja je bila namijenjena isključivo prvostupnicama primaljstva.

U studenom 2016. Jasminka Mrculin je prisustvovala stručno-znanstvenom skupu *Godina primaljstva* pri Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci gdje su se teme predavanja bazirale na ulozi društveno-humanističkih znanosti u primaljstvu, pravnim i etičkim aspektima, profesionalnom i etičkom identitetu primalja te moralnim i etičkim dvojbama. Na samom skupu održano je i predstavljanje knjiga o primaljstvu.

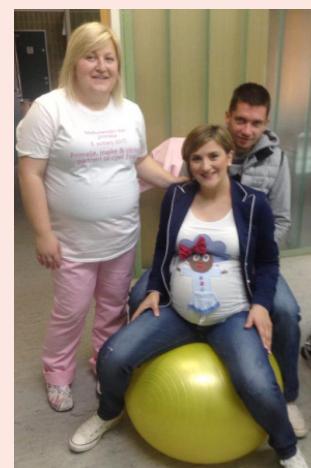
Ove godine u ožujku na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci pokrenut je drugi, a prema svim najavama, i zadnji razlikovni „bridging“ program za primalje. Pravo upisa su imale sve primalje sa završenim studijem sestrinstva te će kroz ovaj program steći naobrazbu prvostupnice primaljstva. Uz finansijsku podršku naše bolnice ovaj, itekako važan studijski program kako za primaljstvo tako i za našu ustanovu, upisale su Jasminka Mrculin i Ivana Brunec.

Godišnja sjednica Područnog vijeća hrvatske Komore primalja za našu županiju održana je u travnju ove godine. Na sjednici je predsjednica PV-a Ivana Brunec izvijestila o radu Komore u proteklih godinu dana. Najznačajnija su događanja potpisivanje ugovora sa slovenskim kolegicama koji će omogućiti sudjelovanje u projektu EU u sklopu Erasmus+. To je dodatna edukacija primaljama koje rade, a omogućuje samostalnost u radu primalja u rodilištima i samostalnost u otvaranju privatne prakse. Od našeg ministarstva Komora traži uvođenje primaljske dokumentacije na radna mjesa za primalje koje su izrađene još 2014., preuzimanje dijela rada u patronažnoj službi te

uvođenje porodnih soba u bolničke ustanove. Dogovorena je i zajednička suradnja s Hrvatskom udrugom medicinskih sestara glede organizacije i vrednovanja trajnog stručnog usavršavanja te sada HKMS priznaje i budi predavanja u organizaciji HKP i obrnuti. Od velikog značaja je i da se prvostupnicama primaljstva od generacije 2013./2014. priznaje stručna kvalifikacija u državama članicama EU.

05. 05. 2017. tradicionalno je obilježen Dan primalja. Prema pozitivnim iskustvima u svim rodilištima i ove godine, prema uputama Komore, odlučili smo otvoriti vrata svim trudnicama, majkama koje su rodile u našem rodilištu i svima zainteresiranim da dođu vidjeti prostor, upoznati primalje, postavljati pitanja i na taj način smanjiti strah od poroda. Proslava Dana primalja održana je u prostorijama edukacijskog centra gdje su svečanost uveličali članovi Uprave bolnice, liječnici, medicinske sestre i svi ostali zdravstveni djelatnici s kojima primalje usko surađuju.

Na prvom Kongresu sestrinstva Koprivničko-križevačke županije održanom u svibnju ove godine na temu „Komplementarnosti komuniciranja“ predavanja su održale i glavna sestra ginekološko-porodične djelatnosti Slavica Pirc, bacc. med. teh. s temom „Specifičnosti u komunikaciji s pacijenticama u jednodnevnoj ginekološkoj bolnici“ te primalje Ines Damjanić i Jasminka Mrculin s predavanjem „Komunikacija zdravstvenih djelatnika, roditelje i njezine pratnje“.

Ivana Brunec,
predsjednica PV
HKP
Koprivničko-
križevačke
županije

TEČAJ II. KATEGORIJE ZA MEDICINSKE SESTRE I TEHNIČARE “ODRŽAVANJE DIŠNIH PUTEVA” KB MERKUR

Od ove godine organizacijski odbor Zavoda za ORL i odjela za anestesiologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje Kliničke bolnice "Merkur" organizira tečaj "Održavanje dišnih puteva" na razinu II. kategorije te time kroz evaluaciju stečenog znanja izdao i potvrđnice.

Deset predavača i osam prezentera na radionicama educiralo je više od sto polaznika.

Tečaj je održan je 5. svibnja 2017. u Kliničkoj bolnici "Merkur". Organizira se treću godinu za redom, a po drugi put su sudjelovale medicinske sestre i tehničari iz naše bolnice: Gordana Puhač, Draženka Kapitanić, Vedran Takač, Marina Ribarić Čubelić, Anestezija-Vesna Vlahović i Dijana Mehkek.

Ključna tema ovogodišnjeg tečaja bila je skrb za bolesnika na mehaničkoj ventilaciji iz perspektive anestezioškog tehničara, medicinske sestre iz Jil-a te medicinske sestre s ORL odjela. Kako

bi se dao presjek kompletne skrbi za takve bolesnike u tečaju su aktivno bile uključene i medicinske sestre iz Koronarne jedinice i fizioterapeuti.

Teme tečaja su: Uspostava i procjena dišnog puta, Mehanička ventilacija u anesteziji,

Respiratorne komplikacije mehaničke ventilacije, Uloga medicinske sestre kod torakalne drenaže, Fizioterapijski pristup bolesniku na invazivnoj mehaničkoj ventilaciji, Primjena ovlaživača zraka kod traheotomiranih pacijenata,

Primjena aerosolne terapije, Važnost upotrebe HME filtera u održavanju dišnih puteva, Kontrola bolničkih infekcija u prostorima visokog rizika.

Nakon usmenih izlaganja održane su radionice otežane intubacije.

Marina Ribarić Čubelić, bacc. med. techn.

PODRUŽNICA HUMS-a KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Izlet u Prag, 07. 04. - 09. 04. 2017.

Podružnica Hums-a Koprivničko-križevačke županije organizirala je izlet u Prag od 07. 04. - 09. 04. 2017. Prilikom posjeta Češkoj Republici članovi Podružnice HUMS-a razgledali su najljepše gradove Češke Republike i to: Češki Krumlov, Prag i srednjovjekovni živopisni gradić pod zaštitom UNESCO-a, Telč.

Na izlet u Češku Republiku išlo je 46 članova Podružnice HUMS-a Koprivničko-križevače županije koji su u tri dana vidjeli bogate kulturne i povijesne vrijednosti Praga i spomenutih gradova.

Marina Friščić, dipl. med. techn.

AKTIVNOSTI FIZIOTERAPEUTA U 2017.GODINI

Fizioterapeuti su bili vrlo aktivni u 2017. godini.

Od 31.3. – 1.4. 2017. u Zagrebu u hotelu Sheraton održavala se Međunarodna konferencija

fizioterapeuta pod nazivom „ Profesionalna pitanja i izazovi u fizioterapiji“. Sudjelovali su fizioterapeuti iz desetak zemalja, a zbog važnosti teme Konferencija se održavala pod visokim pokroviteljstvom Predsjednice Republike Hrvatske gđe.Kolinde Grabar Kitarović, Ministarstva zdravstva i Gradonačelnika Zagreba g. Milana Bandića. Zdenka Kuzmić kao delegat u Skupštini Komore fizioterapeuta Hrvatske sudjelovala je na Konferenciji.

Hrvatska udruga medicinskih sestara Podružnica koprivničko – križevačke županije 28.5. 2017.

u Vrtnom centru Agro-kuće organizirala je program povodom Dana sestrinstva popraćen prigodnim predavanjima. Predavač na temu „Kretanje i zdrav život“ bila je Zdenka Kuzmić bacc. physioth. te su prisutni i isprobali preporučene vježbe.

U prostoru Odjela za fizičkalnu medicinu i rehabilitaciju 04.06.2017.godine održan je tečaj Emmett terapije. Riječ je o metodi koja se može koristiti na komplementaran način s bilo kojom drugom fizioterapijskom tehnikom, a njome se podraživanjem određenih mišićnih točaka postiže oslobođanje problematičnih dijelova, smanjenje bola, povećanje balansa te bolja pokretljivost. Učinak može biti gotovo trenutan.

Predavači su bili iz Zagreba, dr.med.vet. Leda Borovac Stefanović i Gordana Paškov Dugandžija bacc.physioth, obje Emmett instruktori. Među polaznicima je bilo 9 fizioterapeuta iz naše ustanove,koji su uspješno završili tečaj. Polaznike je došla pozdraviti i Glavna sestra Opće bolnice

gđa. Ruža Evačić mag. med.techn.

Uprava bolnice je platila Emmett tečaj za četvero djelatnika Fizičalne terapije. Hvala Upravi bolnice!

Zdenka Kuzmić bacc.physioth.

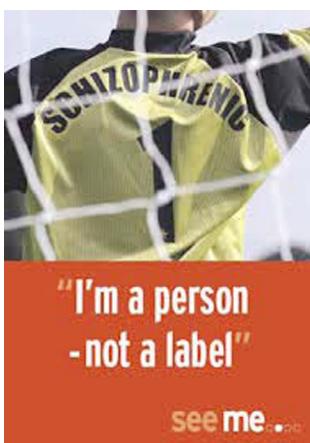

OSIGURAVANJE OPTIMALNE ZDRAVSTVENE SKRBI ZA OSOBE S POREMEĆAJIMA MENTALNOG ZDRAVLJA

U Općoj bolnici "Dr. Tomislav Bardek" 3. 2. 2017. gostovali su Dr. Hugo Koetsier - psihijatar, (RTA) Dugoročni savjetnik za Twinning, vezano uz EU Twinning projekt Hrvatska-Nizozemska i dvoje suradnika, psihologa iz Nizozemske - Jose de Jager i Hans Hogewind.

Iznijeli su svoja iskustva vezano uz uspostavu multidisciplinarnog tima za liječenje osoba s teškim duševnim poremećajima po principima psihijatrije u zajednici, model FACT timova. Stavljen je naglasak na tome kako promijeniti paradigmu pristupa osobama sa psihičkim poremećajima, kako stvoriti tim, potaknuti profesionalce i zajednicu u dalnjim naporima i važnosti destigmatizacije.

Sastanku s gostima iz Nizozemske prisustvovali su članovi Uprave bolnice: Biljana Marković, zamjenica ravnatelja, Ružica Evačić pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo, Sanja Krapinec, dr. med. pomoćnica ravnatelja za kvalitetu i predstavnici psihijatrije Mirjana Gašparić-Sikavica - voditeljica Odjela za psihijatriju, psihijatrice: Mirjana Grubić-Marković, Mirna Zagrajski Brkić. Medicinski tehničar Marko Mikulan, Romana Ružić, medicinska sestra u dnevnoj bolnici, Irena Juriša radni terapeut, Gordana Starčević dipl.soc. te psiholozi Tihana Kosi i Milan Čapalija. Pridružio nam se i ravnatelj Mato Devčić. Spomenuto je kako se očekuje definiranje dalnjih aktivnosti od strane Ministarstva zdravstva, HZJZ i HZZO.

Kao sudionik "core grupe" trening edukacije organizirane od strane Ministarstva zdravstva koja se dijelom održavala u Zagrebu, a tijekom listopada 2016.g. kroz stručnu studijsku posjetu Nizozemskim timovima za mentalno zdravlje, imala sam prilike naučiti značaj uloge i odgovornosti članova multidisciplinarnog tima za mentalno zdravlje u zajednici, na način kako je organiziran u Nizozemskoj. Kao i modelom Fleksibilnog asertivnog tima za organiziranje skrbi za osobe s teškim psihičkim poremećajima koji je u Nizozemskoj razvijen drugačije nego prvotni model u SAD-u.

Upotreba osnova KBT intervencija, Motivacijskoj intervjuu bile su praktične teme, kao i način rada vezano uz kućne posjete koje smo i u praksi vježbali, uz to posebna pažnja stavljena je na način rada članova tima u kriznim situacijama, osobito vezano uz agresivnost pacijentata.

Iskustva sam imala prilike prenijeti kolegama na psihijatriji, na Stručnom vijeću Bolnice, te kroz sastanak naše podružnice Hrvatskog lječničkog zbora zajedno s prof. dr. sc. Slađanom-Ivezić. Organizirana je u veljači 2017. g. i druga studijska posjeta Nizozemskoj predstavnika administracije Republike Hrvatske iz područja zdravstva.

U ožujku 2017. g. održala se Međunarodna konferencija o zaštiti mentalnog zdravlja u zajednici u Zagrebu, na kojoj smo sudjelovale Tihana Kosi, prof. psihologije, Irena Juriša, radni terapeut i ja.

Mirna Zagrajski Brkić, dr. med. subspec.

RECERTIFIKACIJA AKREDITACIJE U MEDICINSKO-BIOKEMIJSKOM LABORATORIJU

Od 01. 03. 2010. godine koprivnički laboratorij je akreditiran prema Normi HRN EN ISO 15189 te je na taj način dobio potvrdu izvrsnosti svoga rada sa preko 70 akreditiranih pretraga iz područja kliničke kemije te laboratorijske hematologije i koagulacije. Norma HRN EN ISO 15189 osnovna je norma za akreditaciju medicinskih laboratorijskih u europskim zemljama. Akreditacija omogućuje uskladivanje rada laboratorijskih na međunarodnoj razini.

U rad koprivničkog akreditiranog laboratorijskog poslova koji su vezani uz akreditaciju uključeni su svi djelatnici medicinsko-biohemiskog laboratorijskog poslova.

31.05.2017. uspješno smo prošli 8 ciklus recertifikacije.

Ivana Herceg, mag. med. biohemije
Renata Čubrić, bacc. med. lab. diag.

6. KONGRES HUMS-A "SESTRINSTVO BEZ GRANICA II"

U Opatiji je od 15. - 18. 06. 2017. održan 6. Kongres HUMS-a "Sestrinstvo bez granica II". Kroz četiri dana kongresa održani su simpoziji 28 stručnih Društava Hums-a, a na nekim od simpozija sudjelovali su aktivno i članovi Podružnice Humsa- Koprivničko-krijevačke županije.

Na simpoziju Društva medicinskih sestara i

tehničara Domovinskog rata aktivno je sudjelovala medicinska sestra Ljiljana Sambol na temu "Medicinske sestre/tehničari Medicinskog centra Dr. T. Bardek Koprivnica u Domovinskom ratu". Kolegica Sambol je vrlo lijepo i dojmljivo kroz 20-tak minuta prezentacije prikazala svjedočanstva liječnika i medicinskih sestara naše bolnice u Domovinskom ratu od 1991.- 1995.

Damjan Abou Aldan je kao autor rada "Kvaliteta škole očima učenika" sudjelovao na 6. Simpoziju Društva nastavnika u zdravstvene njege i 3. Simpoziju Društva za povijest sestrinstva.

Marina Friščić je izlagala na 2. Simpoziju za kvalitetu i 3. Simpoziju Društva glavnih sestara. Na 6. Kongres HUMS-a "Sestrinstvo bez granica II" osim spomenutih predavača bili su Jelena Rajn, Marija Križić, Željka Galešić i Tomislav Lončar. Kongres je okupio više od 600 medicinskih sestara koje su kroz četiri dana kongresa razmjenjivala iskustva rada iz različitih područja sestrinstva.

Marina Friščić, dipl. med. techn.

HODOČAŠĆE KATOLIČKIH MEDICINSKIH SESTARA U DUBROVNIK

3. lipnja 2017. Hrvatsko katoličko društvo medicinskih sestara i tehničara održalo je 5. nacionalno hodočašće i duhovnu obnovu u Dubrovniku.

Okupljenim sestrama iz petnaest ograna bio je organiziran domjenak od strane domaćina koji su nam priredili prekrasan doček. Nagovor dubrovačkog duhovnika uveo nas je u duhovni program koji smo završili svečanom Svetom misom dubrovačkog biskupa. U popodnevnim satima obišli smo zidine i ostale znamenitosti Dubrovnika.

Lijepo zajedništvo završilo je rječima zahvale predsjednice Hrvatskog katoličkog društva medicinske sestre Tine Jelić Balta. Radujemo se novom zajedništvu čiji će domaćin druge godine biti ogranak Osijek.

Danijela Vorkapić, bacc. med. tech.

HUMANOST ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA U AKCIJI „ULJEPŠAJMO USKRS POTREBITIMA“

Hrvatsko katoličko društvo medicinskih sestara i tehničara ogranak Koprivnica, u suradnji s Općom bolnicom Koprivnica te Domom zdravlja Koprivničko-križevačke županije, iznova su proveli vrlo uspješnu akciju, pod nazivom „Uljepšajmo Uskrs potrebitima“. Pokazalo se kako imamo veliko srce otvoreno za ljudе u potrebi. Akciji se odazvao velik broj djelatnika bolnice i Doma zdravlja te se prikupila znatna količina prehrambenih namirnica i higijenskih potrepština za nešto više od 30 obitelji. Patronažne sestre pružile su nesebičnu podršku i podijelile pakete svojim štićenicima na terenu kojima je pomoć doista potrebna. Akciji su se priključili i učenici 4. razreda srednje medicinske škole pokazavši osjetljivost za socijalno ugrožene te Crveni križ donacijom novih vreća i torbi za malu djecu. Procijenjena vrijednost akcije je 16 000 kn. Svim sudionicima koji su na bilo koji način pridonijeli ovoj humanitarnoj akciji veliko hvala na podršci, pomoći i nesebičnom odazivu! Nadamo se da ćemo i u buduće nastaviti pomagati onima kojima je pomoć potrebna i uljepšati im vrijeme blagdana.

Ne možemo svi činiti velika djela, ali možemo činiti mala djela s velikom ljubavlju.

(sv. majka Terezija)

I EKOLOŠKO DRVCE MOŽE BITI BOŽIĆNA ČAROLIJA

Već tradicionalno, djeca korisnici Centra za pružanje usluga u zajednici Svitnje - Koprivnica kroz svoje radionice su izradili božićno drvce za poklon Općoj bolnici "Dr. T. Bardek". Bor su zajedno okitili članovi Uprave, zaposlenici i učenici Srednje medicinske škole Koprivnica.

Proslava rođenja Isusa, kroz takva zajednička druženja, radost djece jer su učinili nešto za drugoga doprinosi doživljaju punine Božića.

Nakon kićenja slijedilo je kratko druženje uz topli bolnički čaj i kolače u prostoru restorana. Omogućen je i kratak posjet (zainteresiranima za zanimanje kuhara) u kuhinju što je izazvalo oduševljenje kod djece.

Uz čestitke za sretan Božić i Novu godinu slijedio je poziv za novi susret i prigodna druženja.

EUROPSKI TJEDAN KRETANJA

U razdoblju od 16. 9. do 22. 9. 2016. godine u Koprivnici, kao i u više od 2000 europskih gradova po šesnaesti put je obilježen Europski tjedan kretanja. Već tradicionalno i naša ustanova je sudjelovala u aktivnostima vezanim uz Europski tjedan kretanja, a zaposlenici ustanove su i ove godine imali mogućnost dobrovoljnog sudjelovanja u natjecanju poduzeća i ustanova u korištenju alternativnih mogućnosti putovanja na posao, te se na sudjelovanje odazvalo 111 zaposlenika koji su ukupno napravili 4104 kilometara pješice ili biciklom do posla.

Zadnji dan Europskog tjedna kretanja, Dan bez automobila i ove godine je obilježen prigodnim druženjem uz sok i kolače u prostorima bolničke kuhinje.

Treću godinu zaredom zaposlenici Opće bolnice „Dr. T. Bardek“ Koprivnica su bili najuspješniji u natjecanju sa svojim rezultatima, a organizator natjecanja je izabrao tri natjecateljice iz ustanove koje su napravile najviše kilometara, te im pripremio prigodne nagrade. Izabrane zaposlenice su:

1. Dijana Štefanec
2. Zrinka Hirjan
3. Draženka Lesar.

25. 10. 2016. godine u prostoru Uprave bolnice predstavnici Grada Koprivnice Tihana Peić i Bojan Solomun su uručili nagrade zaposlenicama Zrinki Hirjan i Draženki Lesar, dok će se Dijani Štefanec nagrada naknadno uručiti.

Dan bolesnika 11. 02. 2017. godine

U holu Opće bolnice „Dr. T. Bardek“ 11. 02. 2017. godine održana je Sveta misa povodom Dana bolesnika. Svečanu svetu misu predvodio je dekan Koprivničkog dekanata msgr. Leonard Markač, župnik Župe Uznesenja Blažene Djvice Marije Močile. Na misi su uz članove Uprave bili i mnogi zaposlenici bolnice. Učenici Srednje medicinske škole svojom brojnom nazočnošću, vođeni od svojih mentorova, omogućili su prisutnost na misi

našim pacijentima kojima je trebala pomoći i potpora kako bi zadovoljili svoju vjersku potrebu. Nakon misnog slavlja svećenici su uz pratnju učenika obišli sve odjele i obavili vjerske obrede ispovijed i bolesničko pomazanje. HKDMST ogrank Koprivnica, povodom dana bolesnika organizirao je i besplatno mjerjenje tlaka i šećera za župljane Župe Blaženog A. Stepinca.

KREATIVNA RADIONICA KUHANJA

“ZDRAVA HRANA NIKAKO NE ZNAČI STERILNA HRANA”

Dana 23.05.2017. održan je seminar “Kreativna radionica kuhanja”. Predavač je bila Marija Kuzminski akademik kulinarstva iz Hrvatskog kuhaškog saveza Hrvatske kulinarske akademije. Polaznice seminara aktivno su uz bok voditeljice kuhalje te stekle znanja o tehnikama i termičkim obradama namirnica. Isprobale su klasične i moderne recepture raznih jela. Radionica je bila uspješna na obostrano zadovoljstvo, a stečeno znanje će iskoristiti za pripremu prehrane za dežurno osoblje kao i za gableće. Na seminaru je sudjelovalo pet kuvara iz Odsjeka prehrane. Pripremljeno je više vrsta novih jela od postojećih namirnica iz kuhinje, novih namirnica poput paprika u boji, raznih vrsta kaša, egzotičnih začina... Pripremljena jela su prezentirana dežurnom osoblju u restoranu koje je uz oduševljenje i pohvale za dekoraciju poželjelo takav meni za svako dežurstvo.

Na kraju radionice dodijeljena su uvjerenja: Katarini Samoborec, Danici Pović, Aniti Polančec, Draženki Slamić i Ivani Gašparić Gregurić. Zahvaljujemo se Upravi što su nam omogućili ovakvu radionicu sa željom da se to ponovi i možda organiziraju posjete u druge ustanove.

Netko je rekao: Kad sam dobre volje - kuham, kad sam tužna - kuham, kad sam loše volje - kuham, kad sam sretna - kuham. Zapravo, stalno kuham. Kuhanje je moja strast i dio mene.

Polaznice seminara -Kreativna radionica kuhanja

GRUPA ZA MLADE S AFJEKTIVnim POREMEĆAJIMA

U sklopu Dnevne psihijatrijske bolnice Odjela za psihijatriju organizirana je grupna terapija za mlade s afektivnim poremećajima. Održava se dva puta mjesečno, a provode je psihijatar, psiholog, radni terapeut i medicinska sestra. U grupu su uključeni adolescenti i mlađi odrasli s različitim teškoćama iz anksioznog i depresivnog spektra; socijalna anksioznost, školska fobia, generalizirani anksiozni poremećaj te depresivni poremećaj uz nisko samopouzdanje. Grupa je otvorenog tipa, što znači da se mogu novi članovi uključiti u bilo kojoj fazi. Prije uključivanja u tretman, pacijent prođe individualnu procjenu od strane psihijatra i/ili psihologa.

U sklopu programa provodimo grupnu i individualnu psihoterapiju, primjenjuju se tehnike kognitivno-bihevioralne terapije, suportivne, radne i art terapije uz psihoedukaciju. Psihički poremećaji često narušavaju obiteljsku dinamiku, pa je obiteljski pristup te rad s članovima obitelji, dio terapijskog procesa.

Ova grupa je započela s radom od 2015. godine, kao rezultat sve većeg broja mlađih s psihološkim smetnjama u procesu sazrijevanja i odrastanja. Osim klasičnog pristupa zdravstvenog djelatnika i pacijenta, u radu s ovom populacijom koristimo i suvremenu tehnologiju uz fleksibilnost u terapijskom odnosu, kako bi se psihijatrija destigmatizirala i približila potrebama mlađih pacijenata.

*Dr. Mirjana Grubić Marković, specijalist psihijatrije
Tihana Kosi, prof. psihologije*

Izložba pisanica u holu Opće bolnice “Dr. Tomislav Bardek”, svečanost Uskrsa učinila je još ljepšim

Djeca, korisnici usluge poludnevног boravka u Centru Svitanje, uz igru i pomoć učenika Gimnazije Fran Galović, volontera udruge Rad na dar te učenika 2.a i 3.a razreda OŠ Đuro Ester i ove godine izradili su pisanice kako bi uljepšali ulaz, bolnice. Materijal za pisanice omogućilo je poduzeće Hartman dok je izrada bila pod stručnim vodstvom likovne umjetnice Gordane Špoljar Andrašić.

Kroz izložene pisanice željeli su svim posjetiocima i korisnicima zdravstvenih usluga čestitati sretan Uskrs i zaželjeti im zdravlje.

PROCJENA PRISTUPAČNOSTI PROSTORA BOLNICE OSOBAMA S INVALIDITETOM

U rujnu 2016. u Općoj bolnici "Dr. Tomislav Bardek" provedeno je testiranje pred upitnikom, nastalog temeljem pravilnika tehničke struke vezano uz pristupačnost prostora bolnice osobama s invaliditetom. Isto je učinjeno u sklopu aktivnosti Mreže bolnica koje promiču zdravlje, te su rezultati naše bolnice, kao i drugih bolnica i domova zdravlja prezentirani na radnom sastanku u listopadu i prosincu 2016. godine. Okvir ovakvog djelovanja vezan je uz implementaciju Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom, unutar koje je potrebno puno toga unaprijediti u području zdravstva.

Za samoevaluacije u našoj bolnici bila je potrebna uključenost više segmenata: uprava, jedinica za kvalitetu, zaštita na radu, osobe zadužene za unapređenja označavanje, tehničku zaštitu i infrastrukturu, nabava, osoblje i korisnici. Koristili smo projektni pristup, ocijenili informiranost zaposlenika, pacijentata i obitelji, dali prijedloge oko dopune upitnika, osobito u dijelu medicinske opreme potrebne za osobe s invaliditetom. Procijenili smo stanje infrastrukture bolnice: prepreke, signalizaciju i opremu, prema definiranim propisima, a tču se visine, širine, prohodnosti, dostupnosti i označavanja unutar samog prostora bolnice.

Poseban izazov predstavlja prilagodba potrebama osoba s oštećenjima vida i slухa, koja podrazumijeva dostupnost educiranog osoblja, tumača za znakovni jezik, vodiča, audiovizualnih komunikacijskih pomagala. Elementi pristupačnosti za osobe sa psihosocijalnim invaliditetom trebali bi biti šire ispitani uz jasnije definiranja potreba i standarda od strane struke, udrugu ili korisnika.

Pred testiranje upitnika metodom samoevaluacije provedeno je kako bi se oblikovao instrument koji bi zdravstveni sustav, osobito članice mreže bolnica koje promiču zdravlje, nadalje mogle koristiti ujednačenom metodologijom, te kroz prikupljene informacije imati podlogu za kreiranje projekata i infrastrukturnih zahtjeva prema osnivačima, HZZO-u, MZ-u i vladu, te EU fondovima.

Zaključili smo kako je važno osigurati informacije o mogućnostima i dostupnostima intervencija u infrastrukturu, kao i promicanje potreba osoba s invaliditetom.

U pred testiranju upitnika za procjenu pristupačnosti prostora osobama s invaliditetom metodom samoevaluacije sudjelovali su:

Mato Devčić, dr. med.

Sandra Lovrić, mag. med. tech.

Sanja Krapinec, dr. med.

Slavko Frankol, ing. sig. na radu.

Ružica Evačić, mag. med. tech.

Zlatko Despotušić, dipl. prof. obrane i zaštite

Anita Galinec, bacc. med. ses.

Mirna Zagrajski Brkić, dr. med.

DRUŽENJE SA PENZIONERIMA

Domjenak povodom božićnih blagdana sa dragim nam penzionerima protekao je u ugodnoj atmosferi uz prisjećanje na njihove radne dane. Ravnatelj dr.Mato Devčić kratko ih je upoznao sa planom razvoja ustanove, a i mi smo od njih dobili korisne savjete. Zahvaljujemo se na njihovom dolasku i još jednom svim penzionerima i penzionerkama Opće bolnice „Dr. T. Bardek“ čestitamo sretan Božić i želimo puno zdravlja u 2017. godini.

Mirna Zagrajski Brkić, dr. med.

Oprema za djecu – mala donacija velika pomoć

Gradsko društvo Crvenog križa Koprivnica doniralo je koprivničkoj podružnici Hrvatskog katoličkog društva medicinskih sestara i tehničara dječje platnene setove za kolica i torbe s podlošcima za presvlačenje malih beba. Podružnica ove Udruge, čija je predsjednica Danijela Vorkapić, preuzezla je donaciju od ravnateljice GD CK Koprivnica Adele Sočev, Donirano će podijeliti

potrebitim roditeljima novorođenih beba, a donacija će se raspodijeliti preko bolničkih odjela pedijatrije i rodilišta te preko patronažnih medicinskih sestara na terenu. Na primopredaji donacije bila je i glavna medicinska sestra koprivničke bolnice "Dr. Tomislav Bardek" Ružica Evačić te odjelne sestre. Sigurni smo da će pomoći pri opremanju novorođenčeta razveseliti roditelje koji sami nisu u mogućnosti pribaviti navedene setove i torbe za presvlačenje.

Donacija Udruge žena s bolestima dojke "Nada" Koprivničko-križevačke županije

Nakon preuzimanja denzitometra u listopadu 2016. god. uslijedila je još jedna vrijedna donacija za Dnevnu bolnicu internističke službe od Udruge žena s bolestima dojke "Nada". Dvije pumpe za aplikaciju intravenozne terapije predala je u prosincu, mjesecu darivanja, Predsjednica Udruge

Božica Šnajdar za primjenu citostatika. Donirani aparati će sigurno doprinijeti kvaliteti zdravstvene skrbi, a i olakšati rad zdravstvenih djelatnika.

Donacija Gradskog društva Crvenog križa Odjelu kardiologije za Dan bolesnika

Gradsko društvo Crvenog križa Koprivnica u suradnji s Hrvatskim kardiološkim društvom izdalo je još prije dvije godine edukativni materijal, knjižicu „Vi imate pitanje? Mi imamo odgovor!“ za kardiološke pacijente. Knjižica je našla na veliku zainteresiranost, pokazala se korisnom te je i ove godine na inicijativu dr. Dragice Kramarić ista u 500 primjeraka donirana od strane Gradskog društva Crvenog križa Službi za internističke djelatnosti te će biti podijeljena pacijentima.

Razvoj dijetetike - od rukom rađenih obračuna jelovnika do informatizacije

U sklopu Pilot projekta reforme zdravstva dana 4. lipnja 2007. godine s radom je započela novooizgrađena kuhinja. Prije preseljenja u prostore nove kuhinje hrana se transportirala u termos posudama do odjela, te radi takve vrste transporta nije bilo moguće imati možda i potrebne vrste hrane/dijeta. Postojala je prehrana za bolesnike po nazivima: obični, lagani, žučni, jetreni, ulkusni, pankreas, dijabetičari, dijaliza, dizenterija, obroci za dežurno osoblje. Način prijave bolesnika na dijetu – glavna sestra odjela na papir je pisala za koliko pacijenata treba koje dijete jednom dnevno. Pristigle prijave o brojnom stanju bolesnika s odjela evidentirao je jelovničar, te mu je to bio alat za daljnje obračune. Prema normativima izrađenim od strane voditelja kuhinje (medicinske sestre), jelovničar je iste ispisivao na nekoliko (oko 10-ak) A4 papira ovisno o jelovniku i dijeti, po imenu Dijetalni jelovnik, radio obračun, te iz njih ručno ispisivao zahtjevnicu - izdatnicu (potrebne količine namirnica za sljedeći dan) za skladištaru.

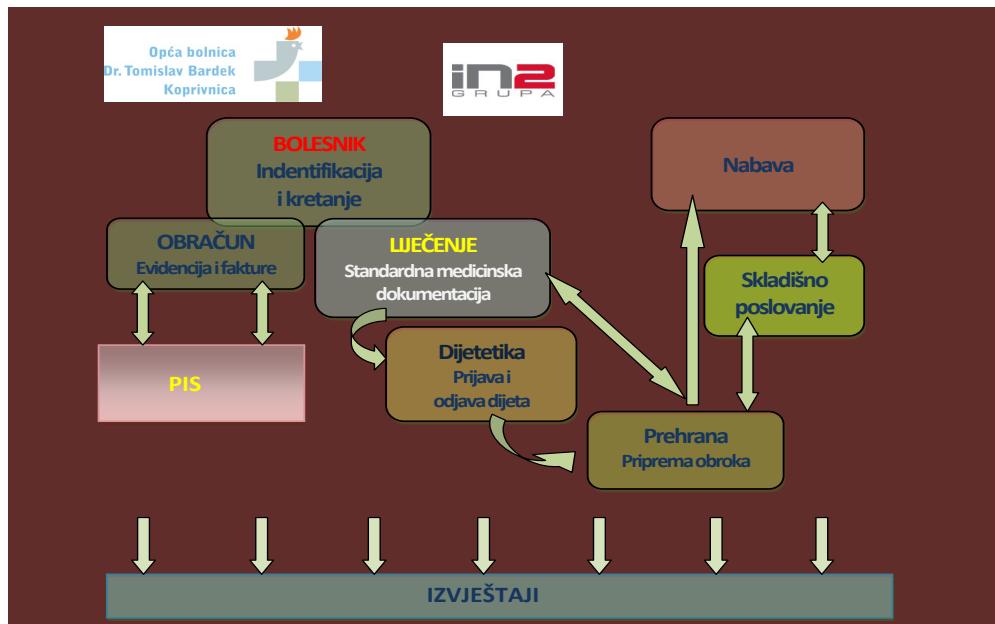
Kada su kuhari pripremili obroke, spremačice s odjela došle su preuzeti termos-posude s hranom i odvezle ih do odjela na kolicima ili nosile (radi nedostatka liftova). Te iste žene brinule su o podjeli obroka pacijentima (radi nedostatka medicinskih sestara), ali i prale posuđe nakon obroka. Kuhinja je u tom vremenu zapošljavala 1 dijetetičara, 1 jelovničara, 9 kuvara, 1mesara, 8 pomoćnih radnika i 1 skladištara. Nakon preseljenja u novoizgrađenu kuhinju zapošljava se više osoblja (dijetetičarka, jelovničarka, 3 VKV kuharice, 10 KV kuharica i 21 pomoćna radnica), pokreće se podjela obroka tablet sistemom (za svakog bolesnika se zna na kojem odjelu leži, ime i prezime, vrsta dijete, broj sobe - bolesnik ima svoju karticu), brigu o kompletnom posuđu preuzimaju radnici kuhinje, sami serviraju obroke i dostavljaju u kontejnerima za prijevoz hrane na odjele. Nakon dostave kontejnera s hranom na odjele medicinske sestre preuzimaju odgovornost oko podjele hrane i skrbi/ hranjenju bolesnika. Osim dijetalnog jelovnika jelovničar je ispunjavao evidenciju tablica dijabetičara po kcal i odjelima i razdiobna lista hrane po dijetama za dan na A3 papiru, tada je bilo moguće naručiti neku od 33 dijeta (5 dizenteričnih stupnjeva, kronični kolitis, ulcerozni kolitis, urtikarija, obični, dijeta bez kolesterola, šećeraši (redoviti, neslani, žučni, kašasti), neslani, žučni, dijetni, jetreni, pankreatitis aktivni, kateholamini, ulkusna po stupnjevima 1-4, benzidinska proba, postresekcijska, sonda, kašasta, redukcija, mlječni, visokoproteinska, bez purina, kukuruzni žganci). Da

s jelovnicima razvrstane po dijetama, kako bih olakšala posao jelovničaru i paralelno sam zajedno s dijetetičarkom, Marijom Gašparić, radila na informatičkom programu Dijetetičar koji se nalazi u paketu BIS-a od informatičke kuće IN2. Započele smo s upisivanjem namirnica, izradom normativa i jelovnika za sve postojeće dijete. Sve se razvijalo prateći Odluku o standardu prehrane bolesnika u bolnicama (NN 121/2007) i stručnu literaturu vezanu uz dijetalno liječenje. Malo po malo uvodile smo i nove dijete (preko pedeset) radi sve većeg interesa i potreba od strane liječnika i sestara naše bolnice kako bi se i na taj način poboljšala skrb za bolesnike. Uz „punjenje“ programa, edukaciju medicinskih sestara o prijavi/odjavi bolesnika na dijetu, u studenom 2013. godine započinju prve kompjuterske prijave/odjave bolesnika na dijetu, kartice se preuzimaju i ispisuju direktno iz programa. Već u ožujku 2014. godine kompjuterski obračunavamo jelovnike i od tada radno mjesto jelovničar ne postoji u sistematizaciji radnih mjeseta. U lipnju 2015. godine objavljen je novi Standard prehrane bolesnika u bolnicama (NN 59/15) koji je detaljniji od prethodnog jer sadrži karakteristike dijete, ali i više dijeta.

Implementacijom programa Dijetetičar, u Odsjeku za dijetetiku i prehranu sami vodimo računa o brojnom stanju bolesnika na način da mi odlučujemo, ovisno o vremenu prijave/odjave bolesnika na dijetu, hoće li bolesnik biti preuzet i dobiti obrok ili ne (prethodno je objašnjeno i zadano vrijeme za prijavu obroka na sastanku za glavne sestre odjela). Za svaki obrok ispisujemo brojno stanje bolesnika u bolnici, radimo tjedne obračune jelovnika za narudžbu potrebnih namirnica od dobavljača, kompjuterski obračunavamo jelovnike što je ubrzalo proces rada, ali i omogućilo individualan pristup pacijentima. Izvještaji su dostupniji, precizniji, može se reći da jednim klikom dobijemo uvid o radu odsjeka, ali i odjela s kojih pristižu prijave.

To nije bio nimalo lak zadatak koji smo imali pred sobom, no učinili smo korak više za razvoj dijetetike u Općoj bolnici Koprivnica.

Sve je više potreba za edukacijom bolesnika, pa tako često educiram pacijente o specifičnosti prehrane vezane za njihovu dijagnozu na Odjelu za pedijatriju, Odjelu za gastroenterologiju, Odjelu za hematologiju i onkologiju, Odjelu za nefrologiju i dijabetologiju, kao i u Centru za diabetes, a po potrebi i na ostalim odjelima. U suradnji s Odjelom za neurologiju 2013. godine napravljeno je istraživanje vezano uz pothranjenost pacijenata hranjenih sondom koja se priprema u našoj kuhinji, te se došlo do zaključka da je potrebno uvesti enteralnu prehranu. Od tada se pacijentima prijavljenim na dijetu za prehranu sondom dnevni energetski unos nadopunjuje s enteralnim pripravcima.

Radimo mjesecne izvještaje koje predajemo na daljnju obradu u računovodstvo, a jelovnike i sve ostale dokumente arhiviramo u registratore.

HACCP sustav

U rujnu 2008. godine započela je implementacija HACCP sustava u Općoj Bolnici "Dr. Tomislav Bardek" koju je na prijedlog tadašnje Uprave bolnice obavio Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije. Uspostavljeni sustav samokontrole ima za cilj prevenirati i smanjiti rizike od poznatih opasnosti na najmanju moguću mjeru. U HACCP timu koji je bio zadužen za provođenje HACCP sustava prema studiji bili su: dr. Sanja Krapinec - voditeljica kvalitete i voditeljica tima, Katarina Samoborec - šefica kuhinje, te članovi tima vms. Marina Friščić - glavna sestra bolnice, vms. Snježana Vuljak - sestra za nadzor, Berislav Imbriovičan -ekonom i Dragica Štumpf -kuharica. Od 1. travnja 2009. godine HACCP sustav je službeno uveden u bolničku kuhinju.

Od druge polovice 2011. godine intenzivnije se radi na edukaciji osoblja vezano uz razumijevanje i popunjavanje HACCP evidencijskih lista u kuhinji, kao i uvođenje Evidencije posluživanja hrane na odjelima tablet sistem (održana je edukacija za glavne sestre odjela na sastanku odjelnih sestara) s ciljem da se prati i skrati vrijeme trajanja posluživanja obroka na svakom od odjela naše bolnice jer je to jedna od sedam kontrolnih točaka.

Razvoj i edukacija zaposlenika

Konstantno se radi na edukaciji svih zaposlenika u Odsjeku za dijetetiku i prehranu - razumijevanje jelovnika, termička obrada hrane, način serviranja hrane, korištenje kompjutera, preuzimanje kompjuterskih prijava/odjava pacijenata, uvođenje novih dijeta, osmišljavanje novih jelovnika, organizacija rada, edukacija kuhara (majstorski ispit, radionica Hrvatskog kuharskog saveza), stručne edukacije.

Osim navedenih pomaka u poslovanju kuhinje postoje i poteškoće s kojima se svakodnevno susrećemo prilikom rada, a to su kvarovi uređaja, nedostatak pribora za jelo, nedostatak osoblja radi čestih bolevanja.

Dvije godine za redom, 2014. i 2015., u našoj bolnici provedeno je jednodnevno istraživanje u sklopu međunarodnog projekta "nutritionDay". Istraživanje o prehrani u našoj bolnici 2014. godine proveli smo na Odjelu za pedijatriju, a sljedeće godine proširili smo istraživanje na još dva odjела, Odjel za neurologiju i Odjel za nefrologiju, hemodializu, endokrinologiju i to uz pomoć učenika Srednje škole Koprivnica (zanimanje tehničar nutricionist). Zanimljivo je to da se ispitivanje istoga dana provodi u brojnim bolnicama i na različitim odjelima diljem Europe. Priključeni podaci šalju se u Beč na obradu, a rezultati su vidljivi na internetskim stranicama www.nutritionday.org. Cilj ovakvog ispitivanja je

procijeniti, tijekom jednog dana, kako se upravlja prehranom u bolnicama diljem Europe.

Rukovoditelj Odsjeka za dijetetiku i prehranu
Iva Butković, dipl. ing. preh. teh.

Bolnički dušebrižnik

Davor Šumandl, novi je župnik u župi bl. Alojzija Stepinca dekretom varaždinskog biskupa je velečasni te tako i dušobrižnik u bolnici. Rođen je 24. lipnja 1985. godine, a odraстао je u Virju gdje je završio osnovnoškolsko obrazovanje. Opću gimnaziju u Koprivnici završava 2004. godine i iste godine odlazi u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište u Zagrebu, te upisuje Katolički bogoslovni fakultet. Za đakona je zaređen 2009. i svoju đakonsku službu vrši u župi sv. Martina u Varaždinskim Toplicama. 6. lipnja 2010. po rukama mons. Josipa Mrzljaka zaređen je za svećenika. Mladomisničko slavlje u svojoj rodnoj župi sv. Martina biskupa u Virju slavi 11. srpnja iste godine, te nakon toga odlazi na službu u župu sv. Marije Magdalene u Ivanec kao župni vikar. Župnikom postaje u župi sv. Franje Ksaverskog u Kozarevcu krajem kolovoza 2011.

Svaki svećenik u svojem pastoralnom djelovanju susreće ljudе različitih životnih situacija. Smatram kako je važno biti otvoren za svakog čovjeka. Danas imam osjećaj da često puta jedni pokraj drugih prolazimo kao pokraj nadgrobnih spomenika, usput se osvrnemo na osobu pokraj sebe i produžimo dalje. Stati i pokloniti čovjeku lijepu riječ, iskreno ga upitati kako živi, te ga samo saslušati danas nedostaje svima nama. U opasnosti smo donositi išhitrene zaključke o drugima, a sami ostajemo prazni i žedni Boga. Zato neka nam svima bude cilj da postanemo donosioci Božje ljubavi bližnjima. O vjeri se uči od malena, stoga mnogo vremena valja posvetiti djeci kako bi jednog dana bili oni noseći stupovi ovog društva. Starijinose mudrost i iskustvo života kojima nam mogu pomoći ili nas savjetovati, a nekako je najvažnije pridobiti cijelu obitelj u crkvu i zainteresirati ih za vjeru, Boga i život. Kroz patnje mnogih bolesnih i nemoćnih upoznao sam snagu molitve u strpljivosti. Gospodine, hvala za svaku molitvu, svaku izmoljenu krunicu, svaku žrtvu koju naši nemoćni i bolesni iz svojih kreveta upućuju tebi za spas cijeloga svijeta. Božje milosrđe je toliko veliko da često i najteži grešnici osjeće Božju prisutnost i želju za pokajanjem! Zato zahvaljujem Bogu na svemu što mi u životu daje i kako me vodi kroz život! U danima pred nama radimo na tome da među nama porastu međuljudski odnosi, radujem se svakom novom poznanstvu i zajedničkoj suradnji u izgradnji boljeg društva i kraljevstva Božjega na zemlji.

Vlč. Davor Šumandl

„Zahvaljujete Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav Njegova!“

Psalam 118.

„Zahvalnost je mjerilo svake sreće“

Gilbert Keith Chesterton

Poštovani,

Ovim malim redcima želim svima izraziti zahvalnost za naše zajedničke dane, suradnju i susrete u našoj bolnici u kojoj sam do kraja kolovoza ove godine vršio službu dušobrižnika. Ovdje u Koprivnici živio sam i radio tri godine, a te godine su savršeni poticaj da budem zahvalan Bogu i svima Vama koje sam susretao, k kojima sam dolazio i s kojima sam suradivao. Sada me Crkva šalje na drugu službu, u župu Kozarevac, a ovdje će novi župnik i dušobrižnik u bolnici biti vlč. Davor Šumandl kojemu želimo dobrodošlicu. Hvala Vam na svemu!

U Starom zavjetu, u Knjizi Ponovjenog zakona čitamo sljedeće (Pnz 26, 4-10):

«Kad stigneš u zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, daje u baštinu, kad je zaposjedneš i u njoj se nastaniš, uzmi nešto prvina od svakoga ploda što ga budeš dobivao od zemlje koju ti Jahve, Bog tvoj, daje: stavi ih u košaru, otidi u mjesto što ga Jahve, Bog tvoj, odabere da u njemu nastani svoje ime. Stupi k svećeniku koji bude tada vršio službu i reci: „Priznajem danas pred Jahvom, Bogom svojim, da sam stigao u zemlju za koju se Jahve zakleo našim ocima da će je nama dati.“ Zatim će svećenik uzeti iz tvore ruke košaru i položiti je pred žrtvenik Jahve, Boga tvoga. Ti onda nastavi i reci pred Jahvom, Bogom svojim: „Moj je otac bio aramejski latalac koji je s malo čeljadi sišao u Egipat da se skloni. Ali je onđe postao velikim, brojnim i moćnim narodom. Egipćani su s nama postupali loše; tlačili su nas i nametnuli nam teško istorstvo. Vapili smo Jahvi, Bogu otacu svojih. Jahve je čuo vapaj naš; vidje naš jad, našu nevolju i našu muku. Iz Egipta nas izvede Jahve moćnom rukom i ispruženom mišicom, velikom strahotom, znakovima i čudesima. I dovede nas na ovo mjesto i dade nam ovu zemlju, zemlju kojom teče med i mlijeko. I sad, evo, donosim prvine plodova s tla što si mi ga, Jahve, dao.“ Stavi ih pred Jahvu, Boga svoga, i pred Jahvom, Bogom svojim, duboko se nakloni. A onda zajedno s levitom i došljakom koji bude kod tebe uživaj sva dobra kojima je Jahve, Bog tvoj, obasuo tebe i dom tvoj.»

Uломak Ponovljenog zakona pokazuje nam stav zahvalnosti, stav molitve i stav sjećanja. U ovom ulomku Izraelci isповijedaju svoju povijest, a to je povijest koju vodi Bog, Bog koji piše različite stranice života i u dobru i u zlu. Svi mi imamo svoju povijest. Svi mi imamo svoje muke, jade, teškoće, nevolje, ali i lijepe i radosne trenutke. No, pred koga stavljamo svoje muke, svoje tjeskobe i svoje radosti? Ako ćemo doista ući u svoju nutrinu vidjet ćemo da ćemo se muči sa sobom, sa svojim prohtjevima i sa svojom ohološću. Ali to je i potrebitno kako bismo vidjeli svoju prošlost, da vidimo svoje zle i dobre putove. Neka naše preispitivanje u nutrini bude vrijeme dolaska pred Gospodinu. Stavimo pred Gospodinu svoj život sa svim svojim mukama, grešnostima i radostima. I nemojmo zaboraviti hvaliti Gospodina, zahvaljivati mu na svemu što smo doživjeli i proživjeli jer On dobro zna što je muka i nevolja. Ponekad će nas naše preispitivanje optuživati jer ćemo uvidjeti svoje grijeha i svoje zloče. Uvidjet ćemo svoja tlačenja nedužnih, uvidjet ćemo svoj bezobrazluk i nepoštivanje drugih. Potrebno je ulagati mnogo truda oko svog čovječjeg i kršćanskog života, boriti se sa svojim niskim interesima i prohtjevima jer mi ne želimo tlačiti druge već želimo odsjevati Kristov primjer. Sve svoje čovječje, kršćanske i profesionalne rezultate donesimo pred Gospodinu, budimo mu zahvalni te budi zahvalni i ljudima kraj nas.

Vlč. Ivica Gladoić, dosadašnji upravitelj župe bl. Alojzija Stepinca i bolnički dušobrižnik

Nisam izgubio od previše riječi i pisanje ali moj prvi, veći susret sa koprivarečkom bolnicom i ovim odjelom jednostavno mi zadužuje napisati nešto nešto i zahvaliti svima u tom odjelu za pomoći koja mi je pružena.

Na svijetku mogući "veliko" se uključiti u obnovu bolnice i obnovu profesionalne životne

Ostalo želim istaknuti - sestre. Vrlo dune brizine, usmjeravaju... a tuče da vam pereš i uvećaju sreću. Ali - omanjivanje licite vas.

Bez njezinači stao bio je posao obavljaju
pozni činjenici profesionalna u vrijek se
gospin držecima nisu de SVAKA IM ČAST
Puno im treba prenije herogli predviđa
da ih poziva u emisiju HERATSKA ZA S.
neke mase političari ne vrste zdravstvo i
elektro su prioritetska stvaranja i da
niti jedna želja osoba ne ode u
Herat ske jed ih ima prenosi,
još jednom parno hvala svima. Džam

MORA LI POMALJITI I VASE SESTRE KOJE SU ISU
ODLIČNO BRINULE O NAMA SVIMA KOGO ŠTO OUDJE BILI.
STVARNO SAM U ĐUBO VJEĆNU, NADAH SE DA MI SE
VIŠE NIKAD NEĆE POSITI OVAJNA TEŠKA OBJEĆADA, ALI
AKO ČESTI DESI, DOLAZIM SAHOS OUDJE I NISUJU DRUGI
OD SRCA VAM SVIMA HVALA !!!

BOLNICA MI JE POMOGLA LJEĆNICI
i DOBRE LJUBAZNE SESTRE KOJI SU
MI POMOGLI i SPASILI ŽIVOT JA SE
ZAHVALJUJEM i SVAKI DAN MOLIM
BOGA i ANĐELE SVETE DA ĆUVAJU
OPRIVNIČKO BOLNICA PUNO SVIMA
LILKA HVALA.

VELIKO HVALA OSOBIJO ODSELA. POSEBNO HVALA SESTRAHA NA
BRIZI KOJE POSVEĆUJU PACIJENITIMA. BILA SAK VIŠE PUTA U
BOLNICI, ALI OPAKOVO POŽRTVOVANJE NISAM NIGDJE DOŽIVJELA.

Dovoljan je malo osvajati i reći: "DOBRO JUTRO".
Samo sam htjela izraziti moje mišljenje prema VA
sumatrau da je to u redu, a ujedno želju istaknati zadovoljstvo
ovojek rina ljudi i do biti trebao SARHO istaknuti su
zahvale, a ne samo KRITIKE." To je kršćansko što zastituju sve
njek.

30.6.2017.

Q ❤ Ljetne vježbe ☺

Zahvaljujemo se svim sestrama odjela pulmologije, na strpljivosti i ambicijomatičnoj suradnji u izradi tijekom ova dva tjedna naših vježbi.

B Hvala na ukazanom posjetenju objašnjavajući mi postupak u vezi sa zdravstvom ujegom pacijenta!

Jedna vam za sve što činiti za čovjeka!
to je puno više od posla - to je čuvanje čovjeka! No,
da bi se ponudio besigurno,

DODESLALI SU ME NEKOLIKO SATI PRIJE 3 MILENIJA.
I PREDALI MENI NEPOZNATIM LUDIMA. SAM SAM SE
VEĆ POMIRIO SA SVIM, ALI SENI SU MIRILI ONI
KOJI SU DALI SVE OD SEBE U SVIM RAZINAMA
STRUKI I ETO JA SAD NA ODLASKU NERNAM KOME
BI SE POSEBNO ZAHVALIO IKOGA I STARNUO. OD
ONIH KOJI SUMI PRALI LICE, ODNOŠILI GUSKU, ILI
ONI KOJI SU VJEŠTO PRUNIKNULI U MOJ ZDRAVSTVENI
PROBLEM I DODAVALI TABLETU DOPATOLETE, OTKRIVALI
MEALIANO ŠTO JE TREBALO, DA SU .

Očekući pod kajica sam došla uvo slije
dobre, ali mogu biti smetnja što sam imala
prilično upoznati crtež crne luke kao što ste
svi vi moći. Svako bio - za jedno dobro.

Da nije bilo "mih" i mihove trzive te
procjene osoblje + dotrajale operature koje
si ne zaslužuješ (Treba imati nova bolje
moderne itd) mene 100% ueli bilo već
metri živjeli. Znači još jedan domaći
trvat - Prigorac manje. Svojekupno osoblje od
ređuće do najviše ravnje je kao
edan simforični dobro nigriran orkestar.

ved mog posao maximum prof, bez gloske. To
se gospo zelore ne svezome podrščju, od pacijenta
do svih stvari koje je obavezuju kao gledaju i
odgovaraju. Ona je po svojem uglažbili svoje
violine (med rešte) de najtjepe note izlaze iz
mihovih stvaru. Je seen puno mislio da one živ
u zgradici. Ali sam pogriješio, to je vien drugi dan
tako barem je mislio. Sve potvrdile od srca
da dolje bolje radivo mjesto s neprestajućem
što si i zaslužuje z dokezine zelenjaju kod
svog posla te preduslovi s dušom i telom
nijem. Niže manje nije vrijedno i drugo

Sestrice su bao mle
sve su robe i radnile
u njima mnogo bolnih leči,
sraki sromne zdravljice leži:

A kada su tek doktori
če njih da se me govor
poemetni su spretnih ruk
srakom rješi njegovu mutku

Kuharice podvornice
kuhogni jele čiste fina
peklopljene sve zadnjice
mame mještaju bratima

VELIKO HVALA OSOBOMA OTDIELA. POSLOVNO HVALA ZEŠTROVATU, NO
BRZI I KORE POKREĆUĆO PACIJENTIMA. BILA JAH VIŠE PUTA U
BONICI, BLIŽAKOVO POZITIVNOVANE NISAH NIČAJE DOĀVJELA.